

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ / PREZENČNÍ STUDIUM

2010 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tereza Kovaříková

Cestovní ruch mládeže v Andalusii

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. PhDr. Horčíčka Václav, Ph. D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Tereza Kovaříková

Youth Tourism in Andalucía

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Doc. PhDr. Horčíčka Václav, Ph. D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Tereza Kovaříková.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Doc. PhDr. Václavu Horčíčkovi, Ph. D., za vedení mé bakalářské práce a přínosné poznámky k jejímu vytváření. Dále bych chtěla poděkovat Lucii Frankové, BA MA, za pomoc při výzkumu, hledání zdrojů a četné praktické připomínky.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá analýzou potenciálu cestovního ruchu v Andalusii. Rozebírá konkrétně cestovní ruch mládeže, jeho specifika a potřeby. Teoretické poznatky podmínek turismu Andalusie a její historie jsou propojeny s dotazováním účastníků cestovního ruchu, aby vytvořily ucelený obraz o situaci marketingu a celkovém zpracování materiálně-technické základny cestovního ruchu v této konkrétní části Pyrenejského poloostrova.

Klíčové pojmy

Atraktivita Andalusie, cestovní ruch mládeže, kulturní turismus, marketing cestovního ruchu Španělska.

Annotation

The bachelor thesis focuses on the analysis of the tourism potential of Andalucía. It anatomises the youth tourism, its specifications and needs. Theoretical knowledge of the circumstances of Andalucía's tourism and its history and joined together with the interviewing of contributors to travelling to form a compact image of marketing and the whole process of forming both material and technical base of tourism in this specified part of Spain.

Key words

Andalucía atractivities, cultural tourism, marketing of spanish tourism, youth tourism.

OBSAH

ÚVOD.....	8
Cíle a metodika	10
I. Teoretická část	11
1. Obecný pohled na Španělsko	11
1.1. Historie.....	11
1.2. Geografie.....	14
1.3. Politika	15
1.4. Ekonomie a doprava	16
1.5. Demografie.....	17
1.6. Kultura	17
2. Obecný pohled na Andalusii.....	18
2.1. Historie.....	18
2.2. Geografie.....	20
2.3. Politika	20
2.4. Ekonomie a doprava	21
2.5. Demografie.....	21
2.6. Kultura	22
3. Atraktivity Andalusie	25
3.1. Města a atraktivity v nich a kolem nich	25
3.1.1. Almería.....	25
3.1.2. Cádiz	26
3.1.3. Córdoba	26
3.1.4. Granada	28
3.1.5. Huelva	30
3.1.6. Jaén	30
3.1.7. Jerez de la Frontera	31
3.1.8. Málaga.....	31
3.1.9. Sevilla.....	32
3.2. Přírodní atraktivity.....	34
3.3. Nehmotné atraktivity	35
3.3.1. Flamenco	35
3.3.2. Rutas de Andalucía	36
4. Cestovní ruch mládeže.....	37
4.1. Způsoby.....	38
4.2. Doprava.....	39
4.3. Ubytování a stravování	39
4.4. Zábava a volný čas	40
II. Praktická část.....	41
1. Dotazníkové šetření	41
1. Při jaké příležitosti jste navštívili Andalusii?.....	41
2. Jaký byl účel vaší cesty?	42
3. Jaká města jste na své cestě navštívil/a?	43
4. Jakým způsobem jste cestoval/a?	44
5. Jaký typ ubytování jste zvolil/a?	44
6. V rámci vaší návštěvy, využil/a jste některé kulturní aktivity typické pro Andalusii?.....	45
7. Které z těchto památek jste navštívil/a?	46

8.	Zúčastnil/a jste se některé z těchto večerních aktivit?.....	47
9.	Využil/a jste některé speciální služby cestovního ruchu?.....	48
10.	Jaké výhody (pro studenty) jste využil/a?	49
2.	Další výzkum.....	50
3.	Konkrétní nabídka cestovního ruchu mládeže v Andalusii	51
	ZÁVĚR.....	52
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	53
	SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK.....	56
	SEZNAM PŘÍLOH.....	57

ÚVOD

Pro španělskou ekonomii je cestovní ruch jednou z nejdůležitějších součástí. Španělsko i každý jednotlivý region mají opravdu co nabídnout – od pláží na Costa Brava, přes velké množství sportovních aktivit, po kulturní vyžití – ať už myslíme zajímavá muzea, gastronomii či pestrou historii. Cestovní ruch mládeže je odvětví, které má kořeny již ve středověku, avšak po lehkém poklesu nyní opět zažívá rozkvět. Stále se objevují nové způsoby levného a ještě levnějšího cestování, nenáročné způsoby ubytování. Navíc, v každé éře jsou osobnosti, které již v relativně mladém věku chtějí objevovat svět na vlastní pěst, a to s co nejnižšími nároky na život, protože studenti či mladí lidé nemívají stálý či dostatečně vysoký příjem.

Autorka si téma cestovního ruchu mládeže v Andalusii vybrala z několika důvodů. Již dva roky pracuje v tomto velmi specifickém odvětví, a setkávání se s mladými lidmi, kteří projíždí světem, ji k mnohému inspirovalo. Dalším důvodem je skutečnost, že je zvyklá cestovat a nějakou dobu žila na území Španělského království, přičemž Andalusie jí významně utkvěla v paměti. Tyto skutečnosti ovlivnily vymýšlení a výběr tématu bakalářské práce nejvíce.

Tato práce analyzuje, jaké možnosti nabízí Andalusie jako destinace, pro mládež, a jak jsou tyto možnosti prezentovány veřejnosti. Dává si za cíl prozkoumat nabídku na trhu, a jak jí vnímají ti, na které je cílena. Práce proběhla ve třech částech. Nejprve proběhl výzkum odborné literatury, mezi jinými například teoretické publikace k cestovnímu ruchu S. Hornerové a J. Swarbrooka či českých M. Páskové a J. Zelenky, a dále práce expertů zabývajících se konkrétními odvětvími turismu, jako je Y. Ayoama a její práce o flamencu. V praktické části došlo na vypracování dotazníku, který byl následně předložen vybranému vzorku osob mezi 18-28 lety, kteří tuto část Pyrenejského poloostrova navštívili, a byla provedena SWOT analýza této destinace.

Předpokládáme, že dojdeme k závěru, že ač Andalusie má obrovské množství atraktivit pro danou skupinu účastníků cestovního ruchu, nejsou tyto

příliš dobře nabídnuty v rámci marketingové kampaně. Přínos pro praxi je tedy přesná formulace nabídky dané oblasti a její možné zacílení, popřípadě vylepšení jejího zacílení.

CÍLE A METODIKA

Jak již bylo zmíněno v úvodu, cílem této práce je analyzovat nabídku odvětví cestovního ruchu v Andalusii, konkrétně nabídku pro mládež, a tato práce bude probíhat ve třech krocích.

Prvním krokem je bádání po dostupných pramenech a jejich následné zkoumání. To se skládá ze dvou částí. Nejprve probíhá výzkum informací o Španělsku obecně, a konkrétně o Andalusii. Tyto informace jsou získány z četných důvěryhodných zdrojů, jako jsou oficiální stránky Španělského království a regionu Andalusie a odborná literatura na toto téma v českém jazyce. Tyto nám poskytnou náhled na obecná fakta o této oblasti. Dále se analyzuje specifická nabídka cestovního ruchu. Texty odborníků na toto téma jsou k nalezení na mezinárodních portálech, jako je Jstor, a dále ve specializovaných knihovnách. Druhou složkou je zjišťování teorie na téma turismu mládeže. Knih o aktuálním cestovním ruchu není nepřeborné množství, a těch, které by o mládeži jako o důležité složce cestovního ruchu skutečně důkladně psaly, je ještě méně. Je tedy nutné intenzivně hledat.

Ve druhé fázi přichází na řadu praktický výzkum problému. Probíhá vytvořením dotazníku, který je následně předložen vybranému vzorku účastníků cestovního ruchu. Zahrnuje otázky týkající se navštívených atraktivit, nabídky studentských slev, způsobů ubytování i cestování. Celkem nepřesáhne délku deseti otázek. Tento dotazník je poté vyvěšen na webu www.vyplnto.cz, a to ve dvou mutacích – jedné české, která je veřejně přístupná po dobu tří týdnů, a druhé anglické, která je předkládána konkrétním účastníkům cestovního ruchu v hostelu v centru Prahy, kteří Andalusii navštívili. Ideální vzorek čítá 100 vyplněných dotazníků. Nedílnou součástí musí být neustálá komunikace s mladými cestovateli i místními.

Zpracování dat probíhá formou grafů a následných komentářů k nim. Ve třetí části je součástí vypracování SWOT analýzy destinace, aby byl získán ucelený pohled, přičemž ta poskytuje možná řešení vzniklých problémů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. OBECNÝ POHLED NA ŠPANĚLSKO

1.1. Historie

První kmeny osídlující Pyrenejský poloostrov byly v 11. - 5. století před Kristem mezi jinými Iberové, Féničané a Řekové¹. Později ze severu přišli Kelti, a tyto kmeny se mísily². Mezi 3. a 2. stoletím zažil tento poloostrov z jihu nájezdy Kartaginců, a to zejména během II. Punske války. Poté začalo obsazování Římany, kteří přicházeli ze severu. Ještě před počátkem našeho letopočtu byly právě jimi založeny provincie Cantabria a Asturias. Španělsko bylo v té době nazýváno Iberia nebo Hispania. Během prvního století po Kristu začínalo docházet k postupnému pokřesťanštění oblasti. Následně začala etapa nájezdů kmenů z pevninské Evropy, mezi kterými zvítězili Visigóti a roku 411 bylo založeno první království se sídlem v Toledu.

Kmenů, které chtěli osídlit peninsulu³, bylo hned několik, a nekonečné šarvátky vedly k tomu, že se získat převahu na Iberský poloostrov vydali i Arabové ze severní Afriky, muslimského původu. 711 Arabové vstoupili na pevninu a hned toho roku vyhráli první bitvu, u Guadalete u Jerezu de la Frontera. Další pak proběhla v roce 722⁴, u Covadongy, kde již bojovali muslimové proti křesťanům, a toto předznamenalo dalších 7 století reconquisty⁵. V roce 756 byl založen pod velením Abdurrahmana I. Emirát Al-Andalus, nezávislý na Damašku, a trval až do roku 929⁶. Toto území zahrnovalo valnou většinu poloostrova, od jihu až po linii řeky Duero. V roce 929 Abdurrahman III. založil Córdobský chalífát, trvající až do roku 1021.

¹A. U. Arteta, J. R. Campistol, C. S. Serrano a J. M. Zamora: *Dějiny Španělska*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové Noviny, 1995. ISBN 80-7106-117-4, 911 s.

²<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sp.html>

³ Peninsula je označení pro Pyrenejský poloostrov, které používají Španělé. Doslova znamená poloostrov, a je v protikladu proti označování ostrovů – las islas.

⁴HILLGARTH, John. 1985: „*Spanish Historiography and Iberian Reality*.“ *History and Theory* Vol. 24 No. 1, strany 23-43.

⁵ Reconquista je termín užívaný pro znovudobytí země, zavedený křesťanskými bojovníky.

⁶A. I. Carrasco Manchado, J. Martos Quesada, J. A. Souto Lasala: *Al-Andalus*. Madrid: Istmo, 2009. ISBN 978-84-7090-431-8, s. 113.

Během tohoto období přicházely první útoky z křesťanské strany, bylo tedy nutno posílit obranu – stavěly se opevnění a hrady. V průběhu 11. století se chalífát rozpadl na menší *taífas*⁷, které hledaly pomoc proti neustávajícím nájezdům u Almorávidů⁸. Ti však převzali zcela moc a ta byla centralizována do Marrákeše, což se obyvatelům peninsuly nelíbilo. Mimo to bylo v roce 1085 dobyto Toledo⁹ a křesťané začali znovu osidlovat oblast až k řece Tajo. V této době začali první poutníci mířit Svatojakubskou cestou do Santiaga de la Compostela. Došlo k několika bitvám, které vyhrávali většinou křesťané, šlo o bitvy o Zaragozu (1118), Tortosu (1148) a Léridu (1149). Bitvu u Alarcos (1195) ale vyhráli muslimové, a započali tím znovudobývání Extremadury¹⁰. Mezitím, severní království, Aragonie a Kalatánsko, vytvořily unii v roce 1150. K úplnému rozkladu chalífátu došlo v roce 1212 po bitvě u Navas de Tolosa, muslimská oblast se zmenšila na provincie Málaga, Granadu a Almeríu, a tak to trvalo až do roku 1492. V tomto období také došlo ke spojení Leónu a Kastilie, a to v roce 1230.

V roce 1474 si Isabela Kastilská vzala Ferdinanda Aragonského, čímž se vytvořila silná unie, a spolu táhli proti muslimům¹¹. Byly oba velmi pobožní, za jejich vlády byla založena Inkvizice, a získali tak pojmenování Katoličtí králové¹². Rok 1492 byl velmi důležitý: krom toho, že byla konečně dobита Granada a tím padla poslední arabská bašta na jihu Iberského poloostrova, Kolumbus objevil Ameriku. Záhy začaly zámořské objevné plavby, které byly brzy doplněny o smlouvu z Tordesillas (1494), kde si Španělsko a Portugalsko rozdělilo nově dobývaná území. Na přelomu 15. a 16. století se Isabelina a

⁷ Taífa je název pro arabský politický celek typu království.

⁸ Almorávidé – berberská dynastie ovládající v 11. století sever Afriky a zlatou cestu do Súdánu. Zdroj: SCHWARTZ, Berthold, a kol. *Španělsko – Pobřeží Středozemního moře, jižní Španělsko, Baleáry*. Praha: Agentura Praga, 1997. ISBN 3-88618-197-9, 256 s.

⁹ BOONE, James L. a BENCO, Nancy L., 1999: „*Islamic Settlement in North Africa and the Iberian Peninsula*.“ *Annual Review of Anthropology* Vol. 28, s. 51-71.

¹⁰ Extremadura – střední Španělsko, nejméně plodná oblast. V překladu doslova znamená „extrémně tvrdá“.

¹¹ ENCISO ALONSO-MUÑUMER, Isabel. *Los Reyes Católicos*. Madrid: Ediciones AKAL, 2001. ISBN 8446012316, s. 144.

¹² Los Reyes Católicos, dodnes používané pro název této etapy španělských dějin.

Ferdinandova dcera Jana¹³ provdala za Filipa, z Habsburského domu. Po smrti Isabely i Ferdinanda přešel trůn do rukou Habsburkům, a toto vydrželo celé 16. století. Toto období je poznamenáno velkými zámořskými objevy, bohatstvím, válkami, a nepokoji. Nejprve válka s Francií, a později nepokoje z německé strany Svaté říše římské a španělských komunerů¹⁴ vedly v polovině století k vyčerpání státní kasy a k podpisu Augspurského míru. V té době přitékalo do monarchie obrovské množství zlata, které ale nebylo využíváno a bohatli z něj především nizozemští kupci. Také je důležité zmínit, že území, pod které Španělsko spadalo, bylo obrovské, a právem bylo řečeno, že „nad ním slunce nikdy nezapadá“¹⁵. Během roku 1581 se Portugalsko stalo součástí Španělska. S vysláním „neporazitelné armády“ proti Británii a s jejím totálním rozdrčením roku 1588 přišla doba úpadku¹⁶. Došlo i na vyhnání zbytků arabské populace, roku 1608 muselo na 275 000 osob opustit peninsulu. Portugalsko se roku 1640 opět odtrhlo, nebylo však uznáno jako suverénní stát až do roku 1668. Následují období dalších válek a dohod, jako je Vestfálský mír (1648)¹⁷, který ukončil Třicetiletou válku a ustavil Holandsko jako nezávislou zemi, Pyrenejský mír (1659) jako ukončení války s Francií, a konečně Rijswijský mír (1697) zakončil Válku o falcké dědictví neboli Devítiletou válku. Krátce nato, v roce 1700 zemřel Karel II. a nezanechal po sobě žádné potomky.

18. století bylo poznamenáno ztrátami četných držav v oblasti Středozemního moře v dalších válkách, jako v té o Španělské dědictví (1701-1714). Španělsko nadále prohlubovalo svůj propad na evropské politické scéně, k malému vylepšení došlo pouze za Bourbona Karla III. – došlo k několika ekonomickým reformám. S nástupem Napoleona na francouzský trůn se ale

¹³ Někde také jako Johana či Juana, přezdívaná Šílená. Viz A. U. Arteta, J. R. Campistol, C. S. Serrano a J. M. Zamora: *Dějiny Španělska*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové Noviny, 1995. ISBN 80-7106-117-4, strany 187 a 212.

¹⁴ HALICZER, Stephen. *The Comuners of Castile: The Forging of a Revolution, 1475-1521*. Wisconsin: University of Michigan, 1981. ISBN 0299085007, s. 305.

¹⁵ Tvrzení, které vzniklo za Karla I., to znamená 30. léta 16. století.

¹⁶ A. U. Arteta, J. R. Campistol, C. S. Serrano a J. M. Zamora: *Dějiny Španělska*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové Noviny, 1995. ISBN 80-7106-117-4, s. 276-279.

¹⁷ Poměry v té době byly v zemi poměrně bouřlivé, zejména vztahy mezi vyšší šlechtou a hrabětem de Olivaresem. Viz článek Augustína J. Morena: “*Las repercusiones de la guerra sobre los privilegiados y la asistencia al monarca el escuadrón de la nobleza (1641-1643)*“. Estudios humanísticos. Historia, ISSN 1696-0300, No. 10, 2011, s. 71-94

postavení Španělska začalo měnit, utvořili unii proti Anglii, toto ale skončilo debaklem u Trafalgaru (1805). Poté, co Napoleon dosadil na španělský trůn svého bratra Josefa, zvedla se vlna odporu a začala občanská válka, trvající až do roku 1814. 1812 byla přijata první ústava, v Cádizu. Poté se navrátil na trůn absolutistický monarcha Ferdinand VII., a zbytek století byl poznamenán karlistickými válkami a boji mezi zastánci monarchie a republikány. První republika byla nastolena mezi léty 1873 až 1874. V té době probíhalo osamostatňování latinskoamerických držav, nezávislost vyhlásily Argentina, Uruguay, Chile a Kolumbie, a nakonec po válce i Kuba a Filipíny (1898)¹⁸.

Během první světové války zůstalo Španělsko neutrální, krátce po jejím skončení ale byla nastolena diktatura generálem Primo de Riverou (1923), později jeho místo převzal generál Berenguer. Ve volbách 1930 si Španělé zvolili tzv. Druhou republiku, ta trvala až do roku 1936, a král uprchl do exilu. 17. července 1936 došlo k převratu, který se rychle rozšířil po celé zemi i krátce nato byla opět nastolena diktatura, pod vedením Franciska Franca¹⁹. Za jeho vlády bylo Španělsko opět politicky neutrální a diplomaticky izolované. I přesto vstoupilo roku 1952 do UNESCO a 1955 do Organizace spojených národů. Jako svého nástupce zvolil vnuka uprchlého krále, budoucího Juana Carlose I., a rozhodl tím o znovunastolení monarchie (po Francově smrti, roku 1975). 1986 vstoupilo Španělsko do Evropské unie.

1.2. Geografie

Španělsko společně s Portugalskem leží na Pyrenejském poloostrově a jeho celková rozloha činí 581 000 km², přičemž je to nejzápadnější část Evropy²⁰. Celková rozloha Španělska je, i s Baleárskými a Kanárskými

¹⁸ HILL, Chapel, CHASTEEN, John. *Latin America's Struggle for Independence*. Oxford: Oxford University Press 2008. ISBN 0199720819, s. 240.

¹⁹ Rozložení moci se výrazně lišilo od republikánského. Viz kniha Miguela Angela Gimeneze Martíneze: *Las cortes españolas en el régimen de Franco : nacimiento, desarrollo y extinción de una Cámara Orgánica*. Madrid: Congreso de los Disputados, 2012. ISBN 978-84-7943432-8, 532 s.

²⁰ Geografické údaje převzaty z <http://www.ign.es/ign/main/index.do> <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/clima.html> a <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/naturalezapaisajes.html>, a také Kolektiv autorů: *España, Baleares y Canarias, Guía turística*.

ostrovy, 505 000 km², což z něj činí čtvrtý největší evropský stát.²¹ Díky své jedinečné poloze má klima charakter středomořský, ale se zcela unikátními variacemi typickými pouze pro tento poloostrov. Ve středu peninsuly, na tzv. Mesetě, je klima kontinentální, s dlouhými a tuhými zimami a horkými léty. Na severu je klima oceánské, kdy zima je ostrá a léto příjemné, rozhodně ne extrémní. Středomořské klima můžeme pozorovat na východním a jižním pobřeží, to znamená deštivé zimy a příjemná léta. Své specifické klima mají Kanárské ostrovy, zejména díky saharským větrům, a díky tomu je tam po celý rok příjemně.

Španělsko je druhou evropskou zemí, co se týče průměrné nadmořské výšky – je to 650 metrů nad mořem²². Šestina země je položena výše než 1000 metrů nad mořem, a nejvyšší bod na peninsule je Mulhacén v Sierra Nevada (3 482 metrů)²³.

Ve středu země vyvýšená plošina (600-1000 metrů nad mořem) zvaná Meseta, a kolem ní se rozprostírají pohoří. Jsou to Sierra Nevada na jihu, Centrální pohoří ve středu, Iberské pohoří na severovýchodě a Kantabrijské pohoří na severozápadě. Nížiny jsou v oblasti velkých řek jako Tajo, Duero a Ebro, na jihu pak Guadiana a Guadalquivir, z nichž největší jsou ty Ebra a Guadalquiviru. Na severu, spojující poloostrov se zbytkem Evropy, jsou Pyreneje.

1.3. Politika

Jak již bylo zmíněno, po Francové smrti nastoupil na trůn Juan Carlos I., který je králem dodnes. Předsedou vlády je Mariano Rajoy Brey²⁴. Stranou, která dlouhou dobu vedla vládu, bylo PSOE²⁵ – *Partido Socialista Obrero Español*, neboli Španělská socialistická dělnická strana, v čele s Josém Luisem

Clermont-Ferrand, Francie: Michelin et Cie, Proprietaires-editeurs, 1998. ISBN 2-06-452603-X, 521 s.

²¹ Čtvrtý po Rusku, Ukrajině, a Francii.

²² Druhé po Švýcarsku.

²³ Celkově nejvyšší bod Španělska je Pico del Teide na Tenerife, který měří 3 718 metrů.

²⁴ <http://www.lamoncloa.gob.es/home.htm> - oficiální stránky vlády.

²⁵ <http://www.psoe.es/ambito/actualidad/home.do#None>.

Rodriguezem Zapaterem, avšak v posledních, předčasných volbách, vyhrálo PP neboli Partido Popular²⁶, vedené právě Rajoyem. Neúspěch socialistické strany se dá pravděpodobně odůvodnit oslabující ekonomickou situací a vysokou nezaměstnaností. Moc v zemi se tedy dělí mezi krále²⁷, který má postavení reprezentativní a může svolat či rozpustit parlament, přičemž je nastupuje na trůn díky pravidlu *primogenitury*²⁸, vládu, ta má v rukou výkonnou moc, a parlament, který se dělí na Senát a Poslaneckou sněmovnu, volení na 4 roky, přičemž v Senátu jsou 4 zástupci každé provincie.

Španělsko je členěno do 19 autonomních společenství²⁹, které se dále dělí na 50 provincií. Územní nároky mimo peninsulu jsou Baleáry, Kanárské ostrovy, Ceuta a Melilla. Poslední dvě nejsou uznané Marokem, na jehož území leží.

Barvy Španělské vlajky byly poprvé použity na konci 18. století kvůli dobré viditelnosti³⁰. Na dnešní podobě vlajky můžeme vidět ještě znak, zastupující Kastilii, Aragonii, Navarru a Granadu. Kolem něj jsou sloupy představující Ceutu a Gibraltar.

1.4. Ekonomie a doprava

Z hlediska průmyslu je hlavní zaměření na dopravní a lehké strojírenství – auta a lodě, a kuchyňská elektronika. Významný je petrochemický a potravní průmysl, zpracování korku a oděvnictví. Od 60. let zažívá boom cestovní ruch, a tento trend stále narůstá³¹.

Zemědělství je v této zemi poměrně prosperující, díky největšímu exportu oliv na světě, vývozu korku, citrusů a ovoce.

Podle údajů z roku 2000 je ve Španělsku 664 610 kilometrů silnic. Maximální povolená rychlost na dálnici je 120 km/h, na hlavních silnicích 100

²⁶ <http://www.pp.es/>.

²⁷ <http://datos.gob.es/datos/> - více o španělské vládě a jejím rozdělení.

²⁸ Prvorozené dítě získá trůn.

²⁹ 17 společenství a dvě autonomní města Ceuta a Melilla.

³⁰ <http://www.lamoncloa.gob.es/Espana/SimbolosdelEstado/index.htm>

³¹ <http://www.ces.es/> - španělská statistický úřad.

km/h, v obci 50 km/h, a je možno mít maximálně 0.5 mg/l promile alkoholu v dechu³².

1.5. Demografie

K 1. 1. 2012 je ve Španělsku 47 212 990 obyvatel, z toho 6 737 993 se nenarodilo v této zemi. V populaci je o zhruba 650 000 více žen než mužů, počet je tedy poměrně vyrovnaný. Natalita klesá, ale mortalita novorozenců také³³.

Jazyky, kterými se úředně hovoří, jsou kastilština, katalánština, galicijština a baskičtina. Tři čtvrtiny obyvatel se hlásí k římskokatolické víře.

1.6. Kultura

Jak bude uvedeno dále, na španělské kultuře se velkou částí podílí právě Andalusie. Můžeme konstatovat, že arabská kultura zásadní měrou přispěla k podobě té dnešní španělské, a mísení křesťanských, muslimských a dalších vlivů učinilo ze Španělska jednu z nejdůležitějších kulturních destinací. Dodnes se dodržují tradice vycházející z dob reconquisty, například procesí v období velikonoce³⁴, navštěvují se maurské architektonické zázraky typu Alhambra a lidé fascinovaně sledují tanečníky flamenca, které se vyvinulo z cikánské kultury, či diskutovanou corridu.

Španělsko má významné množství umělců, kteří ho proslavili, ať už to jsou osobnosti jako El Greco, Goya či Velásquez, nebo Picasso, Dalí či Gaudí z moderní doby. Významný je též filmový průmysl: jeho světově významnou osobností byl Luis Buñuel, dnes je to například Pedro Almodóvar nebo Alejandro Amenábar.

³² <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sp.html>

³³ <http://www.ces.es/> - španělská statistický úřad.

³⁴ Semana Santa procesiones, kdy kněží prochází městy v bílých hávech se špičatými klobouky na hlavách.

2. OBECNÝ POHLED NA ANDALUSII

2.1. Historie

Tato část Pyrenejského poloostrova byla již odedávna osídlena iberskými kmeny. Oblast kolem řeky Guadalquivir byla vždy velmi úrodná, a mimo to zde je velké nerostné bohatství, že kterého všechny zde žijící kmeny těžily, vznikla zde dokonce samostatná kultura Tartéssanů – ti mimo jiné obchodovali až s Britskými ostrovy³⁵. Později zde sídlili Féničané, kteří založili přístav Cádiz (tehdy Gadir), či Málaga (dříve Malaka), a kteří sem přišli spíše dobývat než obchodovat, a vytlačili tartésskou kulturu. Za Římského impéria byla tato oblast velmi rychle za Panských válek obsazena, a následně nazývána Baetica, podle řeky Betis (opět dnešní Guadalquivir). Římané založili města jako Córdoba (dříve Corduba) či Sevilla (Hispalis). Původ dnešního jména můžeme hledat již kolem 5. století – oblast se zřejmě jmenovala Vandalucía³⁶, kvůli kmenům Vandalů, kteří jí postupně od severu obsazovali. Visigóti vytvořili první království na peninsule, převzali mnoho římských zvyků a mimo jiné i křesťanskou víru. Je vhodné zmínit jméno Svatého Isidora Sevillského³⁷, jehož dílo *Etymologie* poskytuje cenné informace o klasické antické literatuře. Po příchodu Arabů a jejich rozšíření po celém poloostrově začal pro tuto oblast nebývalý rozkvět. Ve srovnání s ostatními zeměmi Evropy, které si procházely temným středověkem, Al-Andalus žila bohatým společenským a kulturním životem – stala se kolébkou celé evropské kultury³⁸. Z východu se sem přiváželo bohatství a knihy, které se překládaly a rozvážely po Evropě, a i ekonomie vzkvétala. Z této doby má Andalusie velké množství staveb, hudba i umění jsou ovlivněny, dnešní kastilština má mnoho slov pocházejících z arabštiny. Důležité také bylo to, že se zde dařilo soužití všech tří vír, které

³⁵ ARNAIZ VILLENA, Antonio a LUBELL, David. 2000. „Prehistoric Iberia: Genetics, Anthropology and Linguistics. Current Anthropology Vol. 1 No. 4: s. 636-638.

³⁶ Další název je „Landa-Hlauts“ – pochází ze starogermánštiny.

³⁷ <http://www.biografiasyvidas.com/biografia/i/isidoro.htm>.

³⁸ Alfonso U. ARTETA, Juan R. CAMPISTOL, Carlos S. SERRANO A Juan M. ZAMORA: *Dějiny Španělska*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové Noviny, 1995. ISBN 80-7106-117-4, s. 267.

hýbaly tehdejší svět: Křesťanství, Judaismus a Islám³⁹. Historický vývoj této kultury byl naznačen výše. Končí pádem Granady roku 1492, kdy je vládci nařízeno všem nekřesťanům buď přestoupit na víru, nebo opustit Španělsko.

Po ovládnutí celého poloostrova Katoličtí králové Ferdinand a Isabela podpořili obchod, a začala zlatá éra Španělského království. Obchod se kvůli výhodnosti přesunul na jih, do Cádizu, a odtud se také podnikaly plavby do zámoří, počínaje Kolumbovým objevem Ameriky. Obrovské množství bohatství přicházelo do státní kasy a budovaly se paláce a katedrály. Nebylo ho ale příliš vhodně využíváno, a tak již během 17. století přišel úpadek, napřed ekonomický, a později i politický. Během 18. století sice krátce nastalo zlepšení ve formě vhodných ekonomických reforem, ale Španělsko už se nikdy do zlaté éry nenavrátilo.

19. století započalo válkou s Napoleonem, a v Andalusii se odehrála například bitva o Bailén (1808)⁴⁰. Zatímco toto století vedlo v Evropě k mnohým ekonomickým posunům díky industrializaci, jižní Španělsko stále zůstávalo u osvědčených, ale nepříliš efektivních metod zemědělství. To byl také jeden z problémů, který vyvrcholil ve druhé polovině tohoto století – velké mentální i sociální rozdíly mezi obyvateli vedly k neustálým problémům. Nijak tomu nenapomohlo osamostatňování Jižní Ameriky, protože tím úplně ustal příliš bohatství na peninsulu. Můžeme ale říci, že v této době se objevují první cestovatelé a vytváří se obraz Andalusie coby exotické destinace plné unikátní kultury.

Na počátku 20. století problém se zemědělstvím a špatnou ekonomickou situací přetrvával⁴¹, a v průběhu občanské války byla Andalusie pod kontrolou povstalců. Během Francova režimu se situace zlepšila – hospodářství bylo nuceno se proměnit, ale také tisíce Andalusanů odešly ze země do jiných částí

³⁹ MENOCA, Rosa María. *The Ornament of the World: How Muslims, Jews and Christians Created a Culture of Tolerance in Muslim Spain*. Chicago: Little and Brown, 2009. ISBN 0316092797, 386 s.

⁴⁰ EALHAM, Chris, RICHARDS, Michael. *The Splintering of Spain: Cultural History and the Spanish Civil War 1936-39*. Cambridge University Press 2005. ISBN 1139445529, s 282.

⁴¹ NADALES PORRAS Antonio. 1987. „Desarrollo autonomo y crisis del espado social (El caso de Andalucía).“ *Revista Española de Investigacion Social* No. 37: 219-31.

Evropy a do Latinské Ameriky. Od 60. let začal rozmach cestovního ruchu, který výrazně vylepšil ekonomickou situaci. Po Francově smrti (1975) a v prvních volbách v roce 1982 si Andalusané zvolili pravici.

2.2. Geografie

Andalusie se skládá z provincií⁴² Almería, Cádiz, Córdoba, Granada, Huelva, Jaén, Málaga a Sevilla a celková rozloha je 87 268 km². Geograficky se dělí na tři části. První je Sierra Morena, pohoří oddělující Mesetu od Andalusie, které známé svými olivovými háji a místní doly reprezentují 1/5 celkového nerostného bohatství Španělska⁴³. Druhou částí je údolí Guadalquiviru, trojúhelníková úrodná oblast směřující k Atlantiku, kde se pěstují olivy, obilniny, rýže a v oblasti Jerezu je populární vinná réva. Třetí pak je oblast Bétické pohoří, jehož součástí jsou Sierra Nevada (nejvyšší vrchol pevninského Španělska, Mulhacén), Sierra de Ubrique a Serranía de Ronda, kde se po větší část roku drží sníh. U pobřeží, Costa del Sol, v polopouštním klimatu, se po úpravách regionu podařilo začít pěstovat ovoce, zeleninu a citrusy⁴⁴.

2.3. Politika

Autonomní společenství Andalusie bylo ustaveno roku 1981, a znovu potvrzeno roku 2007⁴⁵. Aktuálním prezidentem společenství je již ve druhém období José Antonio Griñán Martínez, za stranu PSOE⁴⁶. Andaluský parlament sídlí v Seville, soudní dvůr v Granadě a každá ze 771 municipalit má vlastní správu. Vlajka Andalusie sestává ze zeleného, bílého a zeleného vodorovného pruhu, uprostřed se znakem: inspirovaný Cádizem, uprostřed stojí Herkules se

⁴² SCHWARTZ, Berthold, a kol. *Španělsko – Pobřeží Středozemního moře, jižní Španělsko, Baleáry*. Praha: Agentura Praga, 1997. ISBN 3-88618-197-9, s. 62.

⁴³ Toto bohatství se skládá ze zásob železa, olova a mědi.

⁴⁴ <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia/agricultura.html>.

⁴⁵ Převzato z <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/autogobierno.html>.

⁴⁶ <http://www.psoe.es/ambito/actualidad/home.do>.

dvěma lvy a kolem nich sloupy označující někdejší geografický konec světa. Heslo pod nimi je *Andalucía por sí, para España y la humanidad*.⁴⁷

2.4. Ekonomie a doprava

Už od průmyslové revoluce, jako bylo uvedeno výše, je Andalusie chudší provincie. Zaměřuje se zejména na zemědělství, a to pěstování oliv, obilí, vinné révy, citrusů a mandlí, chov dobytka, rybolov a lesnictví; a dále na služby, zejména v oblasti cestovního ruchu – ten v roce 2011 činil zhruba 71% andalusického HDP a bylo v něm zaměstnáno zhruba 75% pracujících obyvatelstva⁴⁸.

Doprava podléhá stejným normám jako doprava v celém Španělsku. Všechny silnice jsou státní, dálnice se platí na tzv. *peajes* a bývají poměrně klidné a volné. Co se týče letecké dopravy, operuje zde několik leteckých společností, státní IBERIA⁴⁹ a z nízkonákladových například Vueling⁵⁰. Vlaková síť není příliš hustá a používá se zastaralého širokého rozchodu kolejí. Častější doprava je autobusová, linky spojují všechna větší města. Pro cyklistiku je poměrně hornatá Andalusie vhodná pouze pro zkušené cyklisty.

2.5. Demografie

Počet obyvatel je 8 449 985, a je tím nejhustěji obydlenou částí⁵¹. Nejhustěji jsou obydlené oblasti měst a pobřeží. 8.13% populace jsou cizinci. Průměrné dožití už žen je 83.7 a 77.7 u mužů. Za posledních 25 let dětská úmrtnost klesla o 62.9%. Hovoří se zde kastilštinou⁵².

⁴⁷ V překladu Andalusie pro ni, pro Španělsko a pro lidstvo.

⁴⁸ <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/economia.html>.

⁴⁹ <http://www.iberia.com/?language=en>.

⁵⁰ <http://www.vueling.com/es/>.

⁵¹ Data platná k 1. 1. 2012.

⁵² Údaje převzaty ze stránek www.juntadeandalucia.es a záznamů Instituto de Estadísticas de Andalucía.

2.6. Kultura

Díky své bohaté historii má Andalusie obrovské množství kulturního bohatství. Množství kulturních statků chráněných zákonem sahá až k číslu 26 000⁵³. Památky, historické celky, archeologické zóny a umělecká díla jsou rozprostřeny po celém regionu. Z celkového množství 771 staveb je 126 prohlášeno za chráněné. Městská centra Granady, Córdoba, Sevilly, Úbedy a Baezy jsou chráněné společností UNESCO. Krom toho je v Andalusii skvělá síť kulturních institucí: jmenovat můžeme například El Centro del Flamenco v Jerez de la Frontera, Museo Picasso v Málaze, či El Centro Andalus de Arquelogica Subacuatica v Cádizu.⁵⁴

Co se týče architektury, najdeme zde zástupce prakticky každého důležitého směru. Z římské doby se dochovaly stavby v Córdobě a ruiny města Itálica, nedaleko Sevilly. Za éry arabské nadvlády se stavělo mnoho, a máme dochované četné stavby jako pevnosti v Málaze či Almeríi, nebo Alhambra. Unikátní je propojení muslimské a křesťanské architektury představuje Córdobská mešita, mimo to styl, kdy se prolínají tyto specifické kultury, se nazývá mudéjarský. Kromě toho, v období úpadku muslimské říše se stavělo stylem *nazaritským*⁵⁵ – vládci věděli, že jejich říše již nebude trvat dlouho, a tak stavěli z materiálů, které vydrží pouze krátce, například z nepálených cihel a sádry. Mnoho renesančních i barokních staveb nalezneme ve všech znovudobytých městech, například v Jaénu či Granadě, a ty byly postaveny díky velkému přílivu bohatství z kolonií, jmenovat můžeme například radnici v Seville. V 19. a 20. století, kdy se v Evropě stavělo v neorenesančním či neogotickém, v Andalusii se stavělo neomudéjarsky – to představuje například hotel Palace de Granada⁵⁶. Teprve od 90. let jsou stavby kulturního významu renomovány a financovány. Je dobré zmínit ještě jednu typicky jihošpanělskou

⁵³ http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/cultura/rica_herencia.html.

⁵⁴ Kompletní výčet je možno nalézt na http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/cultura/rica_herencia.html

⁵⁵ Ve španělštině se toto jmenuje Arte nazarí, popřípadě arte nazarita.

⁵⁶ www.h-alhambrapalace.es/

architektonickou zvláštnost: *los pueblos blancos* – bílé vesnice, kdy všechny budovy jsou stejně nabíleny a září tak ve slunci.

Výtvarné umění a sochařství mají v Andalusii významné postavení, jelikož mnoho barokních umělců pocházelo přímo odsud nebo tu žilo. Jmenovat můžeme například Velásqueze nebo Murilla. V Museo de Bellas Artes v Seville⁵⁷ jich můžeme velkou část najít. Nemůžeme ale vynechat zmínku o důležitém moderním umělci, který pocházel z Andalusie – Pablo Picasso, jehož tvorbu zná dnes snad každý⁵⁸.

Literatura a poezie mají nezaměnitelné místo v andaluské kultuře. Nejstaršími autory jsou filosof Seneca a básník Lucanus, z předarabské doby již byl zmíněn Sv. Isidor Sevillský. Během muslimské nadvlády byly v Andalusii zavedeny specializované místa na překlady a prepisy klasických děl, a dále například židovského filosofa Maimonida či Averroa, nositele aristotelismu na západ. Také vznikala četná poezie, typický byl romantický styl takzvaných *jarchas*. 16. století přineslo spolu s rozšířením knihtisku také první učebnici kastilštiny a typický *pikareskní román*⁵⁹. Dalším významným autorem je Luis de Góngora, jehož expresivní básně později inspirovaly Generaci 27. Představitelem romantismu je Gustavo Adolfo Bécquer, básník lyrického venkova, který inspiroval mnoho lidí k hledání a ochraně pravé andaluské kultury. 20. století je stoletím velkých umělců, například básníka Juana Ramóna Jimeneze, či celé Generace 27, zastoupené například Garcíou Lorcou, kteří již Andalusii prezentovali jako ucelený kulturní i historický celek. Další byla Generace 36, z nichž můžeme zmínit Luise Rosalese.

Hudba je též významně zastoupena, důležité je zejména flamenco, například Paco de Lucíou.

Stejně jako ve zbytku Španělska se zde slaví mnoho svátků a slavností. Rok začíná karneval, hlavní město karnevalu bývá Cádiz či Isla Cristina. Na jaře, během Svatého týdne, se všechno promění na barokní oslavy života,

⁵⁷ Druhá největší obrazárna, za Museo del Prado.

⁵⁸ <http://www.pablocicasso.org/>.

⁵⁹ Hlavním hrdinou je jakýsi mazaný šibal či pobuda a my sledujeme jeho osudy. Můžeme jmenovat *Lazarilla z Tormesu* nebo *Důmyslného rytíře Dona Quijota de la Mancha*.

kdežto v Córdobě se slaví vážně a nábožensky⁶⁰. Až do konce léta se stále slaví svátky místních patronů a další menší místní slavnosti. Z dob Arabů se zachovalo mnoho lidových tradic, jako například výroba předmětů z kovu či tkaných, a také typické *azulejos*⁶¹ dlaždičky. Toto je poměrně významná část ekonomiky.

Gastronomie je přímo ovlivněna arabským dědictvím, dalo by se říci, že díky tomuto dědictví máme naši dnešní stolovací kulturu. Pořadí chodů, typy talířů, to vše je od Arabů, kteří velmi pečovali o své stravovací návyky. Typickou složkou potravy je olivový olej, a patrně nejtypičtější andaluské jídlo je gazpacho – studená polévka z rajčat, paprik, okurky, papriček, česneku, octu a oleje. Další pokrmy jsou četné úpravy mořských plodů, smažené ryby, jídla z vysoké a zeleninové polévky. Mnoho dodnes známých dezertů vzniklo již za éry tuhého křesťanství v kláštorech, jsou tedy obvyklé názvy typu *andělský vlas*.⁶²

⁶⁰ <http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/cultura/tradiciones.html>.

⁶¹ Typické bílé dlaždice s modrými dekoracemi.

⁶² *El cabello de ángel*.

3. ATRAKTIVITY ANDALUSIE

3.1. Města a atraktivity v nich a kolem nich

3.1.1. Almería

Název tohoto města pochází z arabštiny, Al-Meriya, což znamená zrcadlo moře. Má bohatou historii, bylo hlavní město jedné z arabských *taíf*, a díky tomu je zde *alcazaba*, pevnost, z níž se nám velké části dochovaly. Později se toto město přeměnilo na pirátský přístav. Díky hornaté krajině sem příliš nedoléhají větry z pevniny, a tak je toto místo ideální pro turismus díky svým mírným zimám a horkým létům⁶³.

Alcazaba, opevněný komplex vystavěný během 10. století za vlády Abdurrahmána III., můžeme vidět tyčit se nad městem⁶⁴. Zachovaly se tři okruhy hradeb, bašta Espolónů a tři věže: Torre de Homenaje, de la Justicia a de los Espejos, přičemž první zmíněná byla postavena až za křesťanské éry, kdy byla celá pevnost upravena a sloužila stejné obraně, ale pod jinými vládci⁶⁵.

Katedrála byla postavena v roce 1524 na místě bývalé mešity. Je to napůl pevnost, aby byla chráněna před nájezdy pirátů, a i přes svůj poměrně robustní charakter je vevnitř bohatě zdobena mramorem, drahými kameny a alabastrem⁶⁶.

Co se týče atraktivit v okolí města, je možno vyrazit na pláže v okolí, například kolem Cabo de Gata, nebo do některé z bílých vesnic andaluských – například do vsi Níjar, která je arabského původu a stále se v ní obyvatelé věnují tradičním řemeslům jako je tkaní dek. Okolí Almeriy má až polopouštní charakter, s písečnými dunami a kaktusy⁶⁷.

⁶³ <http://www.spain.info/en/ven/otros-destinos/almeria.html>.

⁶⁴ http://www.spain.info/en/conoce/monumentos/almeria/alcazaba_de_almeria.html.

⁶⁵ SCHWARTZ, Berthold, a kol. *Španělsko – Pobřeží Středozemního moře, jižní Španělsko, Baleáry*. Praha: Agentura Praga, 1997. ISBN 3-88618-197-9, s. 119-124.

⁶⁶ http://www.spain.info/en/conoce/monumentos/almeria/catedral_de_almeria.html

⁶⁷ <http://www.andalucia.com/province/almeria/costa-almeria.htm>.

3.1.2. Cádiz

Toto město bylo založeno Féničany cca 1100 před Kristem, muslimové ho také obývali, a později se z něj stal jeden z nejdůležitějších evropských přístavů. Během války o nezávislost se tu sešli vůdci revolucionářů a podepsali zde Cádizskou Konstituci (1812). Dnes je to moderní město s malým opevněným historickým centrem, které má velmi důležitý průmyslový přístav – přijíždějí sem lodě z Kanárských ostrovů i Ameriky. Město je ze severu a východu obklopeno močály, kde sídlí mnoho druhů ptactva, a pěstěnými zahradami, z jihu a západu pak pouze mořem⁶⁸.

Ve městě je k vidění zajímavé Museo provincial de Cádiz, které sestává ze tří sekcí: archeologické, kde můžeme mimo jiné nalézt dva fénické sarkofágy, krásného umění, kde je velká sbírka uměleckých děl 16. a 17. století, a z části etnologické, kde si můžeme prohlédnout divadelní loutky důležitých Cádizanů⁶⁹. V Museo Histórico Municipal nalezneme zajímavý model města za vlády Carlose III. (18. století). Zajímavá je též Iglesia de San Felipe Neri se svou obrovskou kupolí, kde byla podepsána ústava roku 1812, nebo Catedral, postavená v neoklasicistním stylu.

Poblíž se nachází město Jerez de la Frontera⁷⁰, které je díky svým vínům a zejména sherry světově proslulé. Kromě fiest na oslavu vína se zde oslavují i místní koně, čistá rasa kříženců arabských a španělských koní⁷¹.

3.1.3. Córdoba

Toto město je právem nazýváno centrem historie a kultury. Za Římanů zde pobývaly osobnosti jako Seneca a město začalo kvést⁷². Během muslimské nadvlády se Córdoba stala hlavním městem chalífátu, nezávislém na Bagdádu, a s tím přišlo období slávy a bohatství. Byla zde umístěna Universidad, bohaté

⁶⁸ <http://www.spain.info/ven/otros-destinos/cadiz.html?l=en>.

⁶⁹ <http://www.andalucia.com/cities/cadiz/fascinating-facts.htm>.

⁷⁰ <http://www.andalucia.com/cities/jerez.htm>.

⁷¹ <http://www.andalucia.com/cities/jerez/horseriding.htm> a http://www.spain.info/en/reportajes/jerez_la_tradicion_del_caballo.html.

⁷² SCHWARTZ, Berthold, a kol. *Španělsko – Pobřeží Středozemního moře, jižní Španělsko, Baleáry*. Praha: Agentura Praga, 1997. ISBN 3-88618-197-9, s. 182-186.

knihovny a nádherné paláce, toto město bylo slavné i pro svou toleranci všem náboženstvím – Islámu, křesťanství i judaismu. I během politického úpadku muslimské nadvlády se Córdoba⁷³, spadající v té době pod *Taífa de Sevilla*, dále kulturně rozvíjela.

Je usazeno na krajích řeky Guadalquivir, v dobytkařské oblasti, kde se mimo jiné pěstuje i víno, obilí a olivy.

Mezquita de Córdoba je jedna z nejslavnějších staveb Španělska vůbec a je známa po celém světě⁷⁴. Dříve na jejím místě stával vizigótský kostel svatého Vincenta, potom zde byla postavena mešita, a ta později upravena pro potřeby křesťanských obřadů na katedrálu. Základnu tvoří obdélník a je obehnaná cimbuřím, uvnitř je rozsáhlé patio (*Patio de Naranjos*⁷⁵), se sloupovými galeriemi. Byla postavena z kamení a mramoru z rozbořených římských a vizigótských staveb. Vnitřek tvoří „les“ sloupů – jsou jemně vyzdobeny mozaikami, štukem a nápisy v arabštině. V prostřední části je zasazena katedrála: byla vsazena dovnitř v průběhu 16. století, a obsahuje prvky gotiky, renesance i baroka. Nachází se zde i pokladnice s četnými náboženskými předměty. Venku, součástí hradeb, je minaret se 267 stupni, který je zasazen do barokní věže ze 17. století.

Nedaleko Mezquity se nachází Judería, část města, ve které žilo židovské obyvatelstvo. Jsou to obílené uličky s množstvím květin, místní architektury a typických barů. Nachází se zde Sinagoga, jedna ze tří unikátních synagog středověkého Španělska⁷⁶, postavena v mudéjarském stylu s hebrejskými nápisy.

Další historické památky jsou například El Alcázar Omeya, pevnost s mnoha zahradami v arabském stylu, a poblíž stojí pevnost křesťanského stylu. Dále v Córdobě nalezneme Palacio de Viana, obklopující na 12 patřích plných květin a jednu zahradu a dnes využívaný jako museum, nebo Museo Arqueológico, umístěné v renesančním páláci Palacio de las Páez, obsahující

⁷³ <http://www.red2000.com/spain/cordoba/>.

⁷⁴ http://www.spain.info/en/conoce/monumentos/cordoba/mezquita_de_cordoba.html.

⁷⁵ Patio de Naranjos je nejstarší arabská zahrada ve Španělsku. Dle Koránu jsou muslimské zahrady jednoduché a symetrické, tato je pouze spojením pomerančovníků a vodních toků.

⁷⁶ Další dvě nalezneme v Toledu.

velkou sbírku předmětů ze starověku i středově španělsko-muslimské kultury. Je zde také množství kostelů, čímž chtěli příchozí křesťané dát najevo svou náboženskou převahu – souhrnně Iglesias Ferdinandas⁷⁷, konkrétně Iglesia de Santa Maria de Aguas Santas, San Miguel a San Lorenzo. Dalším zajímavým muzeem je Torre de la Calahorra, kde můžeme shlédnout audiovizuální záznam přehledu muslimské kultury a historie a vidět maketu Mezquity, respektive toho, jak vypadala ve 13. století. Na náměstích nalezneme mnoho soch, například velkou sochu ukřižovaného Ježíše, El Cristo de los Faroles, na Plaza de Capuchinos.

V okolí města též nalezneme mnoho zajímavého – 8 kilometrů od města leží ruiny paláce Medina Azahara⁷⁸, důležitého ukazatele španělsko-muslimské architektury. Palác byl postaven roku 936 pro oblíbenkyni Abdurahmána III., Azaharu, ale v roce 1013 rozbořen berberskými bojovníky, kteří byli nespokojeni s ubráním podílu moci na vládnutí.

3.1.4. Granada

Granada je výhodně položena v úrodné oblasti a táhne se po svazích kopců Albaicín, Sacromonte a Alhambra⁷⁹. Nedaleko se rozkládá většinu času zasněžená Sierra Nevada. Oslavy Svatého týdne jsou zde obzvlášť majestátní a v Generalife se každoročně pořádá Festival hudby a tance. Granada začala získávat význam poté, co byla obsazena Córdoba (1236), a až do roku 1492 byla považována za kulturní, ekonomické a umělecké centrum. V dnešní době město těží ze střetu kultur, který zde zanechal mnoho památek, a ekonomika zde stojí na turismu – zbytek provincie je striktně zemědělský⁸⁰. Ze slavných Granadánů můžeme jmenovat spisovatele Federica García Lorcu, jenž zde padl během občanské války⁸¹.

⁷⁷ Byly postaveny za vlády Fernanda III, znovudobytelé Córdoba – 40. léta 13. století.

⁷⁸ http://www.spain.info/en/conoce/monumentos/cordoba/medina_azahara.html.

⁷⁹ <http://www.andalucia.com/cities/granada.htm>.

⁸⁰ Pěstuje se zde obilí, ovoce, cukrová řepa a chová se zde dobytek.

⁸¹ IZQUIERDO MARTÍNEZ, Francisco: *Guía de Granada*. Madrid, España: Ediciones El País, 1991, ISBN 84-03-59064-4, 263 s.

Alhambra⁸², největší div toho to města, je postavena stylem nazaritským, z nepálených cihel a sádry, je tedy s podivem, že vydržela dodnes. Je bohatě zdobena, tapiserie a koberce sice zmizely, nicméně sochařská díla můžeme obdivovat dodnes⁸³. Zdi jsou bohatě štukovány zevnitř i zvenku, jsou vyzdobeny také klasickými *azulejos* a různými nápisy v arabštině. Do palácového komplexu se vchází opevněnou branou Puerta de la Justicia s věží. Nazarinské paláce, obklopující dvě patia, Patio de los Arrayanes a Patio de los Leones, jsou nevyčísitelné hodnoty: bohatě zdobený, otevřený komplex, kde voda a světlo jsou zařazeny mezi architektonické motivy. Z vnitřních prostor můžeme jmenovat například Salón de Embajadores, recepční místnost, Mexuar, část s výhledem na Albaicín, kde sídlila vláda a za křesťanské éry byla přeměněna na kapli, nebo Sala de las dos Hermanas, sultánovy osobní prostory. Dále se zde nacházejí četné zahrady (například Jardines del Partal) a věže (Torre de las Damas). V rámci komplexu je také Palacio de Carlos V., protože katoličtí králové nechtěli poničit muslimskou architekturu, ani když už získali mocenskou převahu. V tomto paláci jsou dvě muzea⁸⁴: Museo Hispano-musulmán, zde můžeme vidět pozůstatky této epochy, a Museo de Bellas Artes, s obrazy a sochami ze 17. a 18. století. Alhambra má i svou pevnost, Alcazabu, z 9. století, což s ní činí nejstarší část, a je slavná pro svůj nádherný výhled. Součástí komplexu je letní sídlo Generalife, s mnoha parky, výhledy a malou budovou obklopující Patio de la Acequia⁸⁵.

Ve čtvrti kolem Catedral se nachází také Capilla Real, místo, kde si katoličtí králové nechali vystavět své hrobky. Byla postavena v gotickém stylu roku 1506 (dostavěna 1521) a svým stylem a výzdobou je to vskutku umělecké dílo. Je zde také umístěné Museo, kde můžeme obdivovat Isabelinu korunu a Fernandův meč. Catedral je renesanční a v kapli, Capilla Mayor, můžeme obdivovat výjevy z života Panny Marie Alonsa Cany či velké sochy

⁸² <http://www.alhambra.org/esp/>.

⁸³ http://www.spain.info/en/conoce/monumentos/granada/la_alhambra.html

⁸⁴ http://www.spain.info/en/conoce/museo/granada/museo_de_la_alhambra.html.

⁸⁵ SCHWARTZ, Berthold, a kol. *Španělsko – Pobřeží Středozemního moře, jižní Španělsko, Baleáry*. Praha: Agentura Praga, 1997. ISBN 3-88618-197-9, s. 113-116.

katolických králů. V této oblasti se také nachází Alcaicería, bývalý arabský trh, dnes přeměněný na trh pro turisty.

V Granadě můžeme navštívit další kostely, jako je třeba barokní Cartuja s unikátní barokní sakristií, též barokní San Juan de Dios, v němž jsou uloženy ostatky svatého Juana de Dios, zakladatele řádu Hospitalarios, nebo klášter Monastério de San Jeronimo s příjemnými chodbami lemovanými robustními renesančními sloupy⁸⁶. Ve čtvrti Albaicín byla první arabská pevnost, a dodnes je tu zachován arabský vzhled města. Je tu také skvělý výhled na Alhambru a Generalife. Znít bychom ještě měli lázně Baños árabes (El Bañuelo), které jsou poměrně dobře zchovalé, Hospital Real, nemocnici založenou již katolickými králi Isabelou a Ferdinandem, a Museo Arqueológico.

3.1.5. Huelva

Toto město se nachází na planině mezi řekami Tinto a Odiel, přítoky Guadiany. Kolem se nachází organizací UNESCO chráněná přírodní oblast, město samotné je plné parků a zahrad. Archeologické vykopávky podléhají soukromým majitelům, je tedy nutno požádat o povolení⁸⁷. Je zde mnoho kostelů, například mudéjarský Iglesia de San Pedro, a také renesanční katedrála Catedral de la Merced⁸⁸. Budovy hodné návštěvy jsou Museo provincial de Huelva, kde můžeme obdivovat vše možné od vykopávek až po obrazy, a Monumento a la Fe Descubridora, památník na oslavu zámořských objevů.

3.1.6. Jaén

Město je situováno pod horami, v olivovníkové oblasti. Zajímavé je Museo provincial de Jaén⁸⁹, kde nalezneme opět archeologickou sekci a sekci krásného umění, a také místní katedrála, Catedral, která díky svým dvěma podlažím a dvěma věžím vypadá jako pevnost. Také se tu nacházejí arabské lázně, ve sklepeních Palacio de Villardompardo, a je to největší zachované místo tohoto typu z arabského Španělska.

⁸⁶ <http://www.andalucia.com/cities/granada/mainmonuments.htm>.

⁸⁷ <http://www.spain.info/ven/otros-destinos/huelva.html?l=en>.

⁸⁸ <http://www.andalucia.com/cities/huelva.htm>.

⁸⁹ http://www.spain.info/en/conoce/museo/jaen/museo_provincial_de_jaen.html.

3.1.7. Jerez de la Frontera

Toto město, ležící poblíž Cádizu, je dobře známé pro své výroby sherry, jako je například El Tío Pepe⁹⁰. Také se zde koná druhý největší festival flamenca (viz dále) ve Španělsku – je to jedno z center této konkrétní kulturní atraktivity.

3.1.8. Málaga

Město se rozkládá v ústí řeky Guadalmediny a bylo založeno Féničany. Bylo důležitý přístavem, zejména díky své poloze u Granady, a dnes je hlavním městem Costa del Sol s příjemným klima a typickými andaluskými zákoutími⁹¹. Typickým výrobkem této oblasti je alkohol El Málaga, sladké aperitivní víno typu muškát.

V Málaze můžeme navštívit pevnost Alcazaba⁹², která je ukázkou obranného umění – svah vedoucí k ní je lemován opevněnými branami a hradbami, části z nich jsou ozdobeny římskými obrazy, protože ke stavbě bylo použito materiálu z římských památek. Pokud se dostaneme dovnitř, branou Arco de Cristo, uvidíme mnohé arabské zahrady a výhled na přístav a město. V komplexu je také muzeum Museo arqueologico, v němž jsou mimo jiné makety katedrály a pevnosti. Catedral byla postavena mezi stoletími 16. - 18., ale pravá věž nebyla dokončena, a tak vzniklo jméno „La Manquita“⁹³. Dále můžeme navštívit kostel El Sagrario, pozdně gotickou stavbu obdélníkového půdorysu, která je vevnitř vyzdobena barokně s manýristickým oltářním obrazem. Nachází se zde množství muzeí⁹⁴, mimo jiné Museo de Bellas Artes, kde můžeme obdivovat Picassa či Degrainu, Museo.Casa Natal Picasso, rodný dům Pabla Picassa, či Museo de Artes y Costumbres populares, kde si můžeme prohlédnout například lis na víno či síť na lov sardinek.

⁹⁰ http://www.spain.info/en/saborea/productos/brandy_de_jerez.html, vlastní stránky společnosti na <http://www.bodegastiopepe.com/>

⁹¹ <http://www.malagaturismo.com/home.jsp>

⁹² http://www.spain.info/en/conoce/monumentos/malaga/alcazaba_de_malaga.html.

⁹³ Přeloženo jako „Jednoruká“. http://www.spain.info/en/conoce/monumentos/malaga/catedral_de_malaga.html.

⁹⁴ <http://www.andalucia.com/cities/malaga/museums.htm>.

3.1.9. Sevilla

Hlavní město Andalusie nabízí mnoho možností⁹⁵. Během Svatého týdne jsou tu největší oslavy, které přitahují obrovské množství pozorovatelů, každodenní průvody organizované různými skupinami jdou ulicemi, a v procesí má své místo i obraz Panny Marie zvaný La Macarena. V dubnu se slaví Feria de Abril, oslava venkova, a dobytčářství, jenž se slaví průvody jezdců na koních v typických úborech. Toto město bylo vystavěno již za iberských kmenů, pod jménem Hispalis, a bylo významné za Říma, za muslimské nadvlády a bylo dobyto křesťany roku 1248. Později se město proměnilo na centrum plavby do Ameriky, v Casa de la Contratacion se organizovaly plavby například America Vespucia nebo Fernanda Magallanese⁹⁶. Je to město složené z různých kulturních vlivů a to se podepsalo na její zajímavé architektuře⁹⁷. Dnes je Sevilla průmyslovým centrem Andalusie díky textilu, metalurgii a potravinářství, a jádrem zemědělství (cukrová řepa, obilí, bavlna), a také jediným říčním přístavem Španělska⁹⁸.

V centru se nachází věž La Giralda, 98 metrů vysoký minaret přeměněný na zvonici, která byla postavena ve 12. století⁹⁹. Je bohatě zdobena jemnými řezbami, a je součástí katedrály Catedral, přestavěné z mešity. Tato katedrála je třetí největší na světě¹⁰⁰, a byla stavěna s úmyslem ohromit. Je ve stylu pozdní gotiky, místy s vlivy renesance. Jsou zde významně patrné prvky muslimské kultury, ať už máme na mysli Patio de Naranjos či obdélníkový půdorys. Uvnitř se nachází kaple Capilla Mayor, a chór Coro, vše bohatě zdobené barevným mramorem. V kapli Capilla Real, ve které se nachází obraz Virgen de los Reyes, patronky Sevilly, můžeme nalézt hroby několika španělských králů (například Ferdinanda III., Svatého) a kolem i několika světců. Dále je tu

⁹⁵ <http://sevillaciudad.abcdesevilla.es/>.

⁹⁶ BENDALA LUCOT, Manuel: *Sevilla*. Leon, España: Editorial EVEREST-LEON, 1985, ISBN 84-241-4381-7, s. 62.

⁹⁷ SCHWARTZ, Berthold, a kol. *Španělsko – Pobřeží Středozemního moře, jižní Španělsko, Baleáry*. Praha: Agentura Praga, 1997. ISBN 3-88618-197-9, s. 149-159.

⁹⁸ <http://www.spain.info/ven/grandes-ciudades/sevilla.html?l=en>.

⁹⁹ http://www.spain.info/en/conoce/monumentos/sevilla/la_giralda.html.

¹⁰⁰ Třetí za Svatopetrským chrámem va Vatikánu a Svatého Pavla v Londýně.

pokladnice, Tesoro, kde se nalézají obrazy Goyi, Zurbarána a dalších, sakristie Sacristia Mayor v renesančním stylu, a Sala Capitular, obří renesanční sál s bohatou výzdobou.

Ve čtvrti Santa Cruz nalezneme Real Alcázar¹⁰¹, pevnost složenou z mnoha stylů. Za arabské nadvlády bylo postaveno Patio de Yeso, Patio de la Montería a Patio del Leon, obehnané hradbami, zbytek je křesťanského původu. Paláce de Don Pedro a Salones de Carlos V. jsou založené na mudéjarském stylu, a dále pak byly přistavěny Palacio de Perdo el Cruel, bohatě zdobený nádherný palác, kde sídlil král. Dále je zde mnoho zahrad, které skvěle ilustrují arabské umění, ty jsou v okolí Salones de Carlos V s bohatými tapiseriemi. Celá čtvrť Santa Cruz¹⁰² bývala ve středověku židovská, a dnes je to místo turisty vyhledávané pro svá malebná zákoutí, bílé zdi a mnoho květin.

V Seville se nachází obrovské muzeum Museo de Bellas Artes¹⁰³, kde se nachází díla od renesance až do 20. století. Casa de Pilatos, neboli Pilátův dům, je unikátní směsice mudéjarské, renesanční a gotické architektury. Skvělé místo na relaxaci je park Parque de María Luisa, který darovala vévodkyně z Montpensieru městu, je bohatý na rostliny i výzdobu. Dále je v Seville k vidění kostel Hospital de la Caridad, z roku 1625, s bohatými ilustracemi na téma života a smrti na stěnách, či klášter de Santa Paula, vystavěný opět ve směsici stylů a bohatě zdobený keramickým obložením. Je zde také Archivo General de Indias, kde se dodnes skladují dokumenty k reconquistě a zámořským plavbám s podpisy Kolumba a mnohých dalších. Barokní památky jsou kaple Capilla de San José, kostel Iglesia del Salvador nebo dnes teologická škola Palacio de San Telmo.

V Seville se nachází zábavní tematický park La Isla Mágica¹⁰⁴, kde můžeme podniknout pouť historií. Ta je rozdělena do 40 tematických sekcí.

9 kilometrů od Sevilly nalezneme zbytky římského města Itálica¹⁰⁵, rodiště císařů Trajána, Adriana a básníka Silia Italského. Na zdech můžeme

¹⁰¹ http://www.spain.info/en/conoce/monumentos/sevilla/real_alcazar_de_sevilla.html.

¹⁰² <http://www.andalucia.com/cities/seville/barriosantacruz.htm>.

¹⁰³ <http://www.museodebellasartesdesevilla.es/>.

¹⁰⁴ <http://www.islamagica.es/>.

¹⁰⁵ <http://www.arteespana.com/ciudadromana/italica.htm>.

vidět mosaiky a také můžeme obdivovat amfiteátr, jeden z největších v celém římském impériu, který mohl pojmout až 25 000 návštěvníků.

3.2. Přírodní atraktivita

V Andalusii se nachází velké množství chráněných území. Organizace RENPA (*Red de Espacios Naturales Protegidos de Andalucía*)¹⁰⁶ spravuje na 150 oblastí, z čehož 2 jsou národní parky, 24 přírodních parků a mnoho dalších menších uskupení¹⁰⁷. Zhruba 20% andaluského území se nachází ve chráněné zóně, a tyto rezervace tvoří 30% z celkového množství chráněného území Španělska¹⁰⁸.

Největší park v Andalusii je Parque Nacional de Sierra de Cazorla, Segura y Las Villas¹⁰⁹, který zároveň největší park ve Španělsku a druhý největší v Evropě. Má rozlohu 214 300 ha. Byl vyhlášen kulturním dědictvím UNESCO již roku 1983. Je to hornatá oblast porostlá jasanem, vrbami a olšemi při pobřeží řek, ve vyšších polohách pak porostlá borovicemi a dalšími jehličnany. Vyskytují se tu 4 z 6 typicky iberských rostlinných druhů, mezi jinými například borovice černá. Obývají ji kanci, horské kozy a srnci. Tento park nabízí trekové trasy, v zimě pak také vyžití pro běžkaře.

Dalším parkem je Parque Nacional de Sierra Nevada¹¹⁰, poblíž Granady. Části parku přesahují i výšku 3000 metrů nad mořem a nabízí skvělé podmínky pro lyžaře a snowboardisty díky centru Estación de Esquí de Sierra Nevada¹¹¹. Také se zde nachází na 60 endemických druhů rostlin a různé druhy živočichů. Samozřejmě se zde dá provozovat trekování, lezení po skalách a další sporty.

Jako oblast obklopená mořem nabízí Andalusie velké množství vodních sportů, například Tarifa¹¹² je světově známá svými skvělými podmínkami pro surfing, kitesurfing a windsurfing. Dále se zde hraje golf a oblíbená je tu díky

¹⁰⁶ „Sít' andaluských chráněných přírodních oblastí“.

¹⁰⁷ <http://www.juntadeandalucia.es/medioambiente/site/portalweb/>.

¹⁰⁸ http://www.juntadeandalucia.es/andalucia/naturalezapaisajes/reserva_natural.html.

¹⁰⁹ <http://www.sierrasdecazorlaseguraylasvillas.es/>.

¹¹⁰ <http://sierranevadanatural.com/>.

¹¹¹ <http://sierranevada.es/>.

¹¹² <http://www.andalucia.com/tarifa/home.htm>.

arabské historii i jízda na koních. Specifickou skupinu turistů, kteří se zajímají o formule 1, mohou navštívit světový pohár v Jerezu de la Frontera.

3.3. Nehmotné atraktivity

3.3.1. Flamenco

Tato jedinečná kulturní atraktivita je v mnohém unikát. Flamenco vzniklo začátkem 19. století v nejhudších cikánských oblastech Andalusie, v Cádizu, Jerezu de la Frontera¹¹³ a Seville, jako zpěvy o těžkostech života. Avšak turismus a touha návštěvníků po autenticitě zážitků jej přetvořily na zcela jinou formu umění, kdy se kvůli jazykové bariéře přidal i tanec a hra na kytaru (Ayoama 2007)¹¹⁴. Během Frankovy diktatury bylo flamenco nabízeno jako součást národního dědictví, nikoliv andaluského. Avšak s přílivem turistů po jejím skončení se výrazně oživilo jako významně andaluská záležitost, a dnes slouží jako dobrý příklad toho, jak se marketingem dá docílit skloubení místního umění a úspěchu v oblasti kulturního turismu (Ayoama 2009)¹¹⁵. Flamenco je velmi významně podporováno státem: největší festival, Bienal del Arte Flamenco de Sevilla¹¹⁶, je vždy podporován alespoň z části Ministerstvem kultury, a polovina až třetina jsou sponzorovány vedením města Sevilla (Ayoama 2009). Druhý největší festival, Festival de Jerez¹¹⁷, byl součástí plánu města na revitalizaci jeho ekonomie.¹¹⁸

V rámci poznávání této jedinečné atraktivity jezdí do Andalusie lidé z celého světa, aby zde flamenco studovali. A trh je tomu dobře přizpůsoben, nabízí mnoho druhů kurzů za různé ceny s různým zaměřením. V Andalusii je

¹¹³ http://www.spain.info/en/vive/eventos/cadiz/festival_jerez.html.

¹¹⁴ AOYAMA, Yuko. 2007. "The Role of Consumption and Globalization in a Cultural Industry: The Case of Flamenco." *Geoforum* 38 No. 1: 103-113.

¹¹⁵ AOYAMA, Yuko. 2009. "Artists, Tourists, and the State: Cultural Tourism and the Flamenco Industry in Andalusia, Spain." *International Journal of Urban and Regional Research* 33 No. 1 (March): 80-104.

¹¹⁶ <http://www.labienal.com/>.

¹¹⁷ Jerez de la Frontera

¹¹⁸ Stát ale nepodporuje pouze festivaly, je i součástí marketingové strategie prezentování Andalusie na různých národních trzích.

na 84 škol¹¹⁹ a mnoho dalších zařízení, které se zabývají prodejem potřeb k flamencu (oblečení, hudba, kytary apod.), z nichž největší koncentrace je v regionu Sevilly. Menší školy, na bázi pravidelného setkávání amatérů i profesionálů, kde si každý může vyzkoušet své schopnosti, se nazývají *peñas*, a často se do nich dostanou i turisté. Móda flamenca vznikla z obleků pro Feria de Abril, dubnových dobytkařských oslav, a dá se koupit ve všech centrech flamenca – Seville, Jerezu, Cádiz i Málaze. Stejně tak hudba se dá zakoupit prakticky všude, hudebník Paco de Lucía je znám i u nás, a je také zajímavé pozorovat splynutí klasických rytmů flamenca a dalších moderních hudebních stylů¹²⁰.

3.3.2. Rutas de Andalucía

V rámci nabídky cestovního ruchu se andaluská Organizacion de Turismo zaměřila na různé tematické cesty, které se dají v této části Španělska podniknout. Celkem je nabídnuto 66 cest, *rutas*, které mají zaměření podle preferencí cestovatele, například na přírodu (*Ruta de la Sierra de Huelva, Jardines de Sevilla*), kulturu (*Ruta del Califato, La Puerta de América*), nebo flamenco (*Ruta de la Bajañí, Ruta Minera*).¹²¹

¹¹⁹ Data z Junta de Andalucía, 2006

¹²⁰ Jmenovat můžeme například skupiny Ketama (směs s latino hudbou) či Ojos de Brujo (směsice flamenca a například hip-hopu a funku).

¹²¹ Více z těchto cest se dá nalézt na www.andalucia.org/rutas-por-andalucia/busqueda/

4. CESTOVNÍ RUCH MLÁDEŽE

Tento cestovní ruch má svá specifika. Mládež chce poznávat svět, a v rámci co největšího poznání volí co nejjednodušší způsoby cestování. Problémem ale je to, že protože to není příliš ekonomicky atraktivní odvětví, není mu věnována dostatečná pozornost, a tak o něm není příliš napsáno, a ani se na něj organizace cestovního ruchu nezaměřují. Dilem je ale také proto, že většina z tohoto alternativního typu cestovatelů si přeje své cesty plánovat zcela sama. Otázkou ale je, zda by se jim nedalo více vyjít vstříc.

Podíváme-li se do literatury, můžeme se setkat s jedním rozdělením společnosti, které se nám může hodit. Je to průzkum společnosti ESOMAR z roku 1995, kdy analyzovali vzorek široké veřejnosti a na základě toho vypracovali Mazanec a Zins (1994) 16 typů evropských „mentalit“ (Horner a Swarbrooke, 2003) – z těchto typů nás mohou zajímat:

1. *„Dandy: Požitkářská mládež se skromnými příjmy, usilující o blahobyť.*
2. *Rocky: Mládež z dělnické třídy s pocitem diskriminace a snahou o integraci pomocí vydělaných peněz.*
3. *Business: Bohatí marnotratní mladí sukničkáři usilující o vůdčí postavení v konkurenčním prostředí skupin „zlaté mládeže“.*
4. *Squadra: Tolerantní mladší páry z příměstských oblastí usilující o zajištěný život plný sportu a zábavného volného času.*
5. *Protest: Intelektuální mladí zastánci svobody jednotlivce usilující o nezávislost.*
6. *Pioneer: Mladí, bohatí, ultratolerantní intelektuálové hledající společenskou spravedlnost.¹²²*

¹²² Převzato z HORNER, Susan, SWARBROOKE, John. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0202-9, strana 82. Další z 16 mentalit neodpovídají požadavkům na věk.

Toto rozdělení je sice staršího data, nicméně základní popisy skupin se dají stále aplikovat, a to dokonce i na účastníky cestovního ruchu mládeže – tato typologie je stále platná.

4.1. Způsoby

Způsoby, jak mladí cestují, jsou mnohé. Můžeme se setkat s cestováním krátkodobým, které často podnikají mladí Evropané v rámci Evropy – na víkend či pár dní na jinou část kontinentu. Většinou si na to vydělají sami pomocí brigád/prací nebo je podporují rodiče. Také ho často podnikají studenti, kteří jsou v Evropě v rámci programu Erasmus Mundi či jiných programů. Dlouhodobou formu cestování po Evropě většinou upřednostňují mladí, kteří nepocházejí z Evropy: často cestují pouze s batohem na zádech, kde mají vše, co k životu potřebují – backpacking (Pásková a Zelenka, 2002). Pokud je to delší období, které vyplňuje mezeru mezi studiem¹²³, nazývá se to gap year¹²⁴. Součástí toho je aktivní pohyb z místa na místo, lidé si většinou všechno rezervují i zařizují sami na cestě. Součástí toho je tzv. budget tourism (Pásková a Zelenka, 2002) kdy si v rámci co nejdelší cesty musí cestovatelé hlídat rozpočet.

Často se můžeme setkat s částečným trampingem, kdy v teplých měsících lidé využívají možnosti spát venku pod stanem nebo pod širým nebem a kombinují toto s obvyklým kulturním turismem, nebo dokonce s tuláctvím, kdy cestovatelé netuší, kam se budou jejich cesty ubírat, a nechávají se nést okolnostmi¹²⁵. Další možností, která je využívána podnikavějšími cestovateli, je tzv. woofing, kdy cestovatelé bydlí na farmě či jiném místě, kde je potřeba pomoc, a za stravu a ubytování tak nějakou dobu pracují. Některá místa nabízejí takto i možnost finančního výdělku. Kreativní mladí lidé se často věnují tzv. buskingu, což je hraní a zpěv na ulicích, a za vybrané peníze žijí.

¹²³ Například po ukončení střední a před začátkem vysoké, nebo mezi bakalářem a magisterským studiem.

¹²⁴ V překladu doslova „rok mezera“.

¹²⁵ Pásková a Zelenka definují tuláctví jako cestování bez konkrétního místa, kam dojet, s cílem poznávat kultury. Avšak také jako poznávání co nejvíce věcí za co nejmenší časový úsek. S tím bych si dovolila nesouhlasit, jelikož ve většině případů těchto cestovatelů čas nehraje vůbec žádnou důležitou roli, ačkoliv jim samozřejmě jde o autenticitu a poznání.

4.2. Doprava

Mladí samozřejmě využívají všechny dostupné způsoby cestování, ale hledají co nejnižší ceny. To se jim většinou také daří, protože mají přístup k informacím a umějí s nimi pracovat. Letecký průmysl nabízí velké možnosti, a je možno nalézt levné letenky naprosto kamkoliv. Jmenujme například webové stránky www.skyscanner.com¹²⁶, kde stačí pouze zadat požadavky, a tato databáze vám nabídne nejlepší možnosti. Pro jízdu vlakem po Evropě se dá použít tzv. interrail, kdy se zaplatí konkrétní částka a cestující má jízdenku na určitou dobu. Tento systém funguje v rámci 30 zemí Evropy a také v mnoha zemích zvlášť¹²⁷. Dále je možno využívat autobusovou dopravu, přičemž mnoho společností nabízí slevy či akce. Jmenovat můžeme například britský www.uk.megabus.com, kde se dají sehnat jízdenky v akci za 1 GBP po celé Velké Británii. Mladí lidé také rádi využívají možnost autostopu, který představuje velkou svobodu a cestovatelé si mohou užívat náhodných setkání se zajímavými lidmi, nebo placený autostop, kdy se předem domluví kam a za kolik se pojedje¹²⁸.

4.3. Ubytování a stravování

Ubytování poskytuje různé úrovně, záleží, co cestovatelé hledají. V Evropě se můžeme setkat se širokou škálou hotelů, od luxusních až po velmi levné. Hotely se často vyhledávají pomocí stránky www.booking.com. Další, levnější možnosti, jsou hostely, které nabízejí sdílené zařízení a ložnice, nejčastěji pro více osob než 2, ale najdeme i hostely s několika málo jedno a dvoulůžkovými pokoji, samozřejmě dražšími, a množstvím 4 a více lůžkových pokojů. Hostely se vyhledávají nejčastěji na stránkách www.hostelworld.com, nebo na www.hostelbookers.com. Levné jsou i kempy, a nejlevnější možností je samozřejmě spaní pod stanem, nebo pod širým nebem, nicméně toto vyžaduje nároky na cestování se spacím pytle a stanem. Často je také

¹²⁶ <http://www.skyscanner.cz/> - mutace dle jazyku vyhledávajícího.

¹²⁷ www.interrail.eu, kde nalezneme i ceny a konkrétní informace.

¹²⁸ Například německý systém na <http://www.mitfahrgelegenheit.de/>.

využívána možnost přespávání u přátel v cizích zemích, nebo u neznámých lidí v cizích zemích: tzv. couchsurfing¹²⁹, který můžeme podniknout díky stránkám jako www.couchsurfing.org¹³¹ nebo www.bewelcome.org.

Co se týče stravování, cestovatelé rádi využívají akce „all you can eat“ a jim podobné slevy. Také nepříliš často využívají restauračních zařízení, preferují vařit si sami, proto je většina hostelů a zařízení jim určených vybavena kuchyňkou.

4.4. Zábava a volný čas

Snaha ušetřit je už zřejmá, takže velké popularitě se těší kombinované lístky a vstupenky na akce, například vstup a jídlo a pití, nebo cesta k památce a vstup do ní. K turismu mládeže se samozřejmě pojí kulturní turismus, poznávání památek a tradiční místní kultury se vším, co přináší. To může být cokoli od historie až po pití piva.

Alkohol a různé druhy drog jsou součástí turismu této skupiny, a pokud některá destinace nabízí v tomto ohledu něco „extra“, je nutno vše vyzkoušet. Populární jsou bar crawly¹³², kdy se zaplatí základní částka, a během večeru hosté navštíví několik barů, kde mají k dispozici různé alkoholické nápoje v ceně – je to ideální na poznávání dalších cestovatelů, ale jedná se o poměrně komerční záležitost, která navíc v žádném případě není autentická.

V rámci poznávání destinací jsou oblíbené tzv. free walking tours, prohlídky měst zdarma. Například společnost Sandeman's nabízí tyto prohlídky zdarma v mnoha evropských městech¹³³. Aktivita funguje tak, že na konci prohlídky se mohou návštěvníci rozhodnout, kolik chtějí za prohlídku

¹²⁹ Možnost přespávat „na gauči“ u cizích lidí.

¹³⁰ Konkrétně tato webová stránka, www.couchsurfing.org, je skutečná prospěšná organizace pro cestovatele, protože kromě ubytování nabízí i tipy na volný čas a vytváří tak světovou komunitu cestovatelů.

¹³¹ Konkrétně tato webová stránka, www.couchsurfing.org, je skutečná prospěšná organizace pro cestovatele, protože kromě ubytování nabízí i tipy na volný čas a vytváří tak světovou komunitu cestovatelů.

¹³² Doslova „plížení se z baru do baru“.

¹³³ Více na www.neweuropetours.eu.

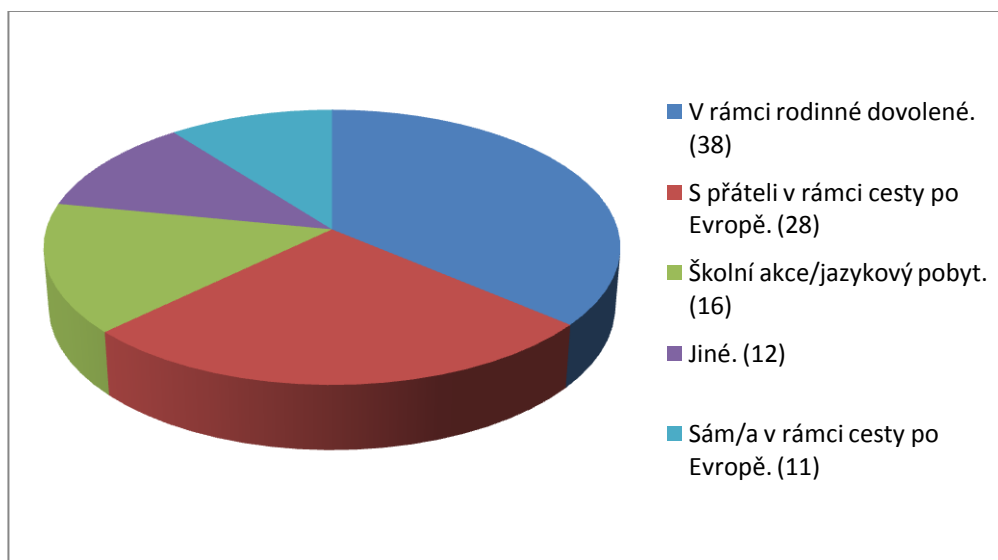
dát, ve formě spropitného. Další mohou být prohlídky alternativních částí měst či alternativní kultur.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

1. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Pro potřeby této práce byly vytvořeny dvě mutace dotazníku – jeden v češtině, který byl předložen účastníkům cestovního ruchu zde, v ČR, a byl zveřejněn mezi dny 12/1/2013 až 27/1/2013 na webu www.vyplnto.cz. Zúčastnilo se ho 58 respondentů. Druhá verze byla v angličtině a byla zveřejněna mezi dny 13/1/2013 až 20/1/2013 na stejném webu, zúčastnilo se ho 45 respondentů, a na rozdíl od české verze byl posílán konkrétním účastníkům cestovního ruchu. Oba nalezneme v příloze této práce.

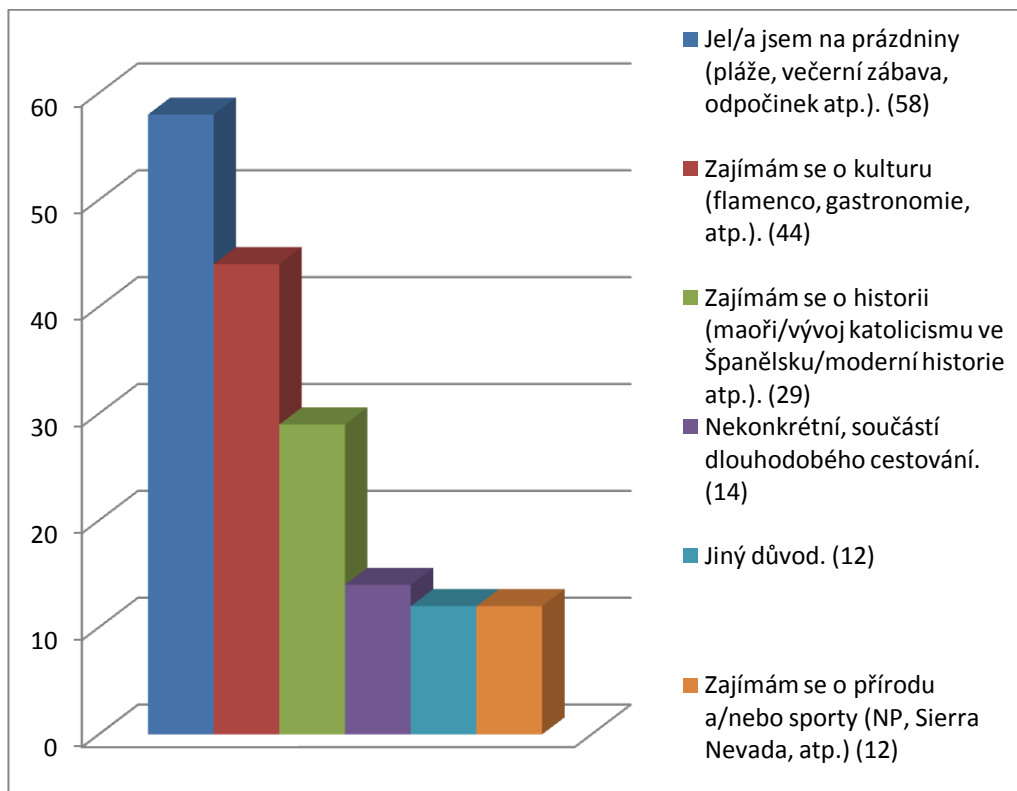
1. Při jaké příležitosti jste navštívili Andalusii?

Tento graf nám ukazuje, že nejvíce osob navštívilo Andalusii v rámci rodinné dovolené. Druhý nejvyšší počet návštěv byl s přáteli v rámci cesty po Evropě, což je ten typ cestovního ruchu (mládeže), který hledáme. Školní akce a jazykové pobyty také mohou vyhovovat našim požadavkům stejně jako možnost, která se umístila jako poslední, osamělí cestovatelé. Díky tomuto

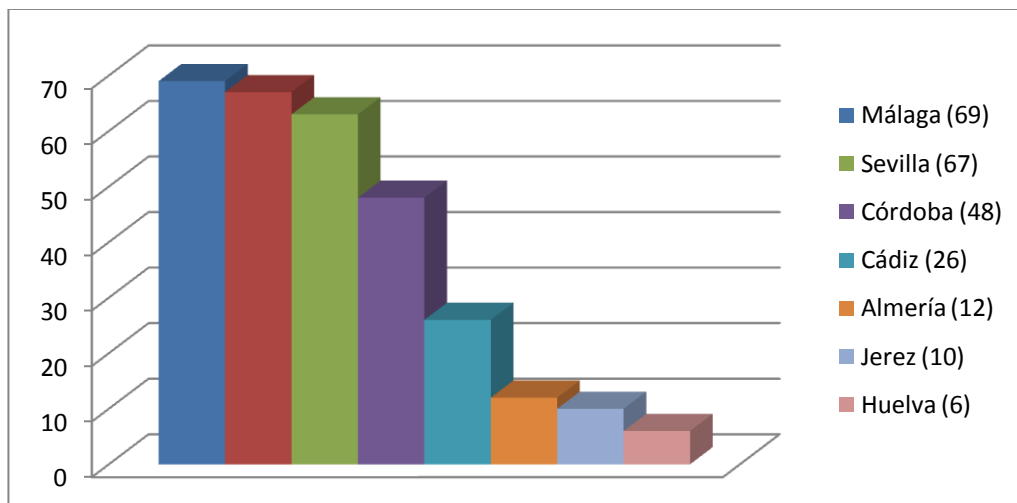
grafu vidíme, že Andalusie může být pro mladé cestovatele atraktivní, a je navštěvována.

2. Jaký byl účel vaší cesty?

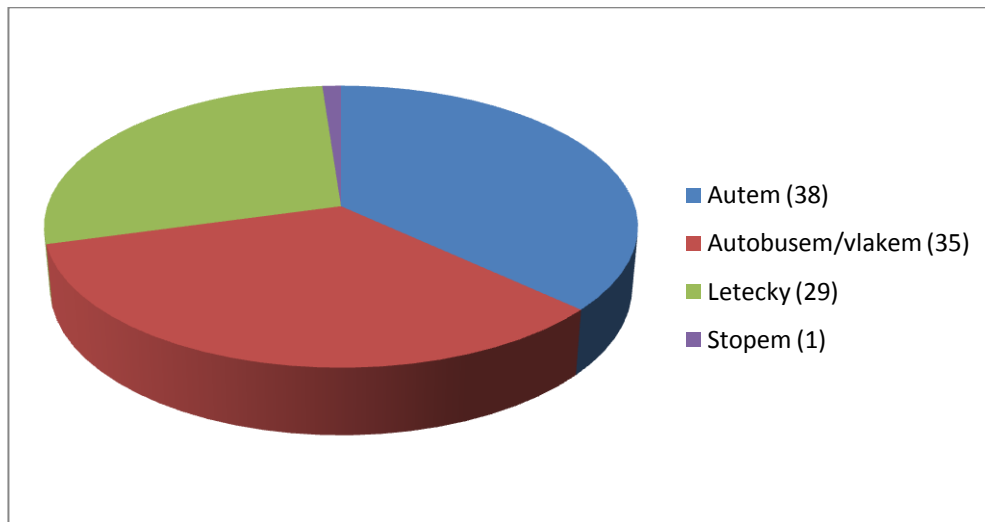
Tento graf je velmi zajímavý ukazatel vnímání Andalusie jako letní, odpočinkové destinace. Vidíme, že hlavním důvodem pro návštěvu jsou pláže a odpočinek. Zájem o kulturu projevilo méně jak polovina respondentů, avšak stále je to vzhledem k důležitosti Andalusie cody destinace kulturního cestovního ruchu vysoké číslo. Historii uvedla téměř třetina respondentů, což podporuje naši teorii o výjimečnosti Andalusie. Součást delší cesty, jiné důvody a příroda jsou pro tuto skupinu cestovatelů méně směrodatné, ale jsou tak významné.

3. Jaká města jste na své cestě navštívil/a?

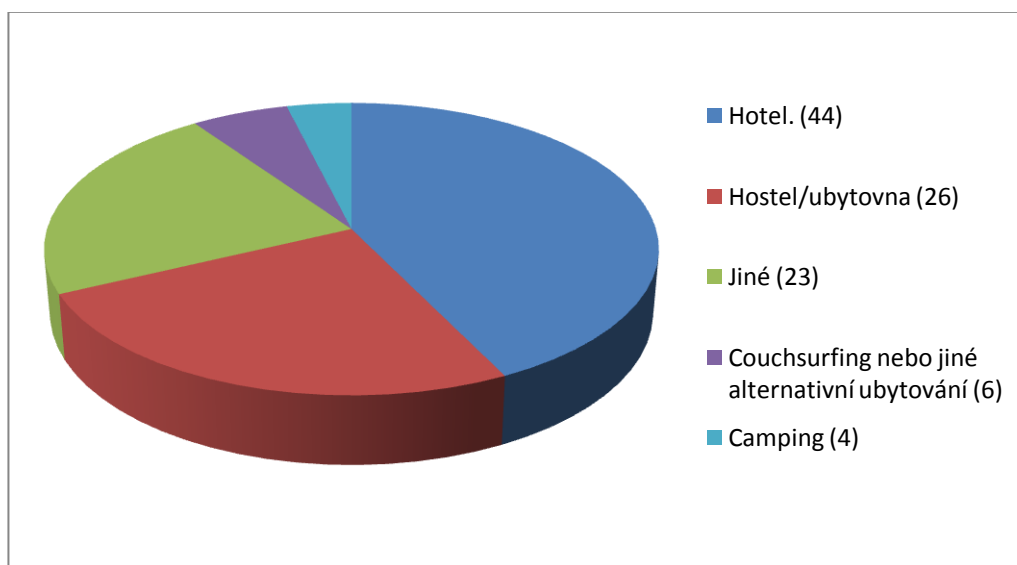
Nejnavštěvovanějším městem Andalusie je Málaga. Toto město je známé pro své pláže, což podporuje výsledky předchozího grafu. Druhá se umístila Sevilla, metropole Andalusie, město známé pro kulturu a historii. Třetí se umístila Granada, která představuje zejména historické památky, budovy, a kulturní směsici Evropy a arabského světa. Stejně tak je známá Córdoba – pro svou kulturu a historii. Přístav Cádiz se umístil jako čtvrtý, není příliš známý jako oblíbená destinace. Další se umístila města Almería, Jerez de la Frontera, a Huelva, méně důležité andaluské destinace.

4. Jakým způsobem jste cestoval/a?

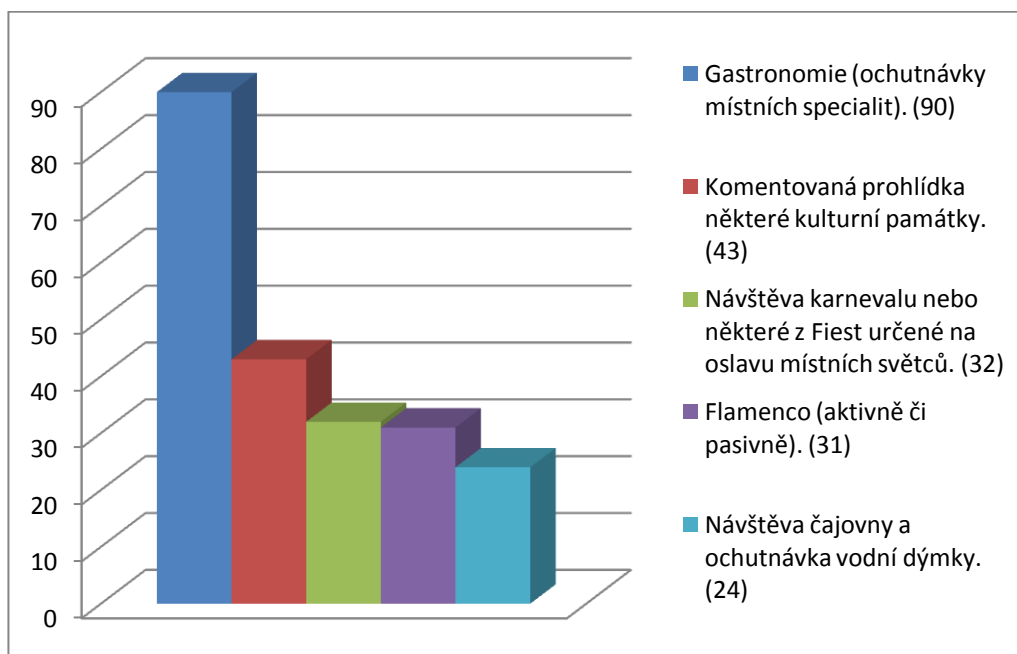
Andalusie se ukazuje jako vhodná destinace pro cesty autem či autobusem/vlakem, právě kvůli své rozlehlosti, kdy od jednoho města k druhému se musíme přesouvat často i několik hodin. Předpokládáme, že letadla bylo využito nikoliv k přesouvání se z místa místo, nicméně při pobytu pouze v jedné destinaci k příletu a odletu. Pouze jedna osoba využila stopování, což je u této studované skupiny poměrně malé množství.

5. Jaký typ ubytování jste zvolil/a?

Nejvyšší počet získala možnost hotel, což u turismu mládeže není příliš obvyklé. Souvisí to pravděpodobně s nejčastější odpovědí z první otázky, že tazatelé cestovali po Andalusii s rodinou. Druhá se umístila odpověď hostel/ubytovna, což bylo předpokládáno. Možnost 'Jiné' ukazuje, že lidé často využívají jiných ubytovacích možností než klasických komerčních – mohou to být například přátelé, kteří poskytnou lůžko, což je oblíbený způsob ubytování na cestách mladých lidí. Couchsurfing jako ubytování pro odvážnější osobnosti využilo méně lidí, a ještě méně možnost stanování či kempování pod širým nebem.

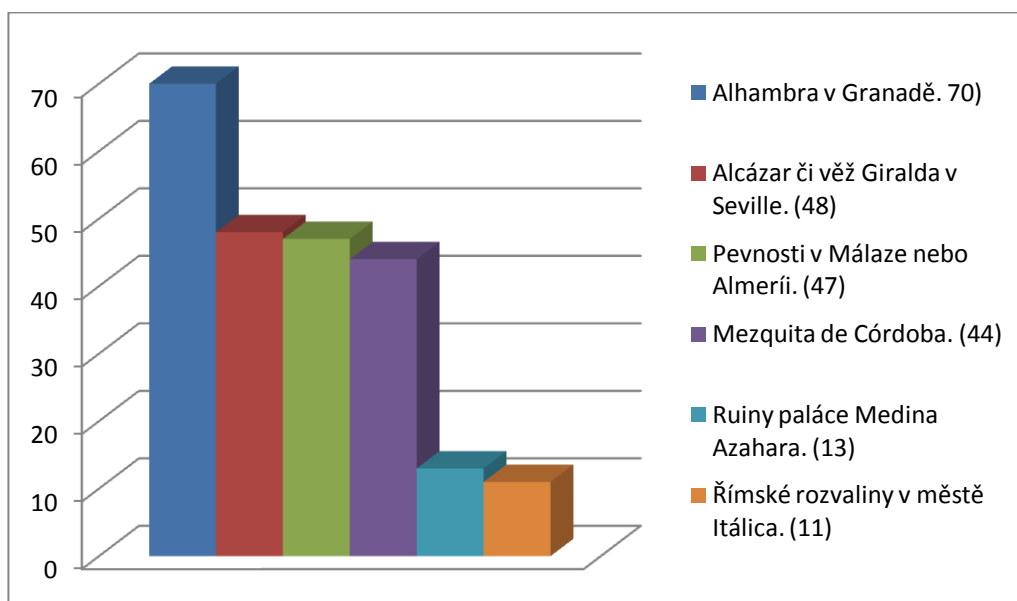
6. V rámci vaší návštěvy, využil/a jste některé kulturní aktivity typické pro Andalusii?

Tento graf nám ukazuje, jak populární je andaluská gastronomie. Celkem 90 ze 103 dotázaných zkusilo nějakou místní specialitu, což je vysoké číslo. Komentované prohlídky jsou oblíbené u všech typů cestovatelů, mládež očividně nevyjímá. Mnoho dotázaných se zúčastnilo nějaké místní oslavy, čímž můžeme dokázat známost andaluských tradic a jejich oblibu. Flamenco se umístilo jako předposlední – může ukázat, že ačkoliv Andalusie jej považuje za významnou součást své kultury, nevěnuje dostatečnou pozornost jeho

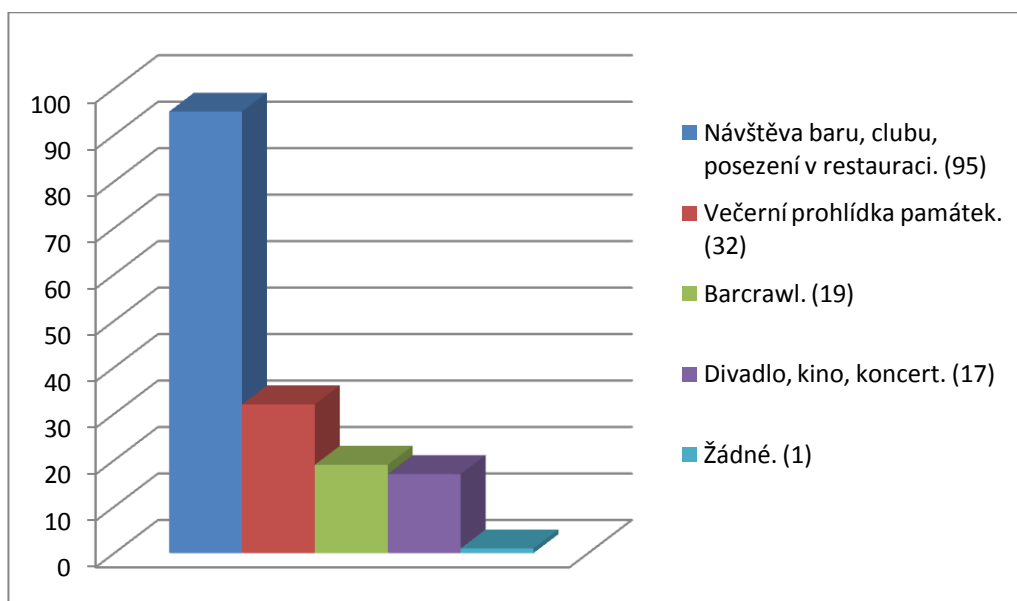
prezentaci ve skupině cestovatelů, která by potenciálně mohla být cílová. Poslední se umístila návštěva čajoven, ale ne se zanedbatelným počtem odpovědí. Tato zábava, která je oblíbená mezi mladými po celé Evropě, má v Andalusii plné arabských vlivů své opodstatnění, a jak je vidět, mladí o tom vědí.

7. Které z těchto památek jste navštívil/a?

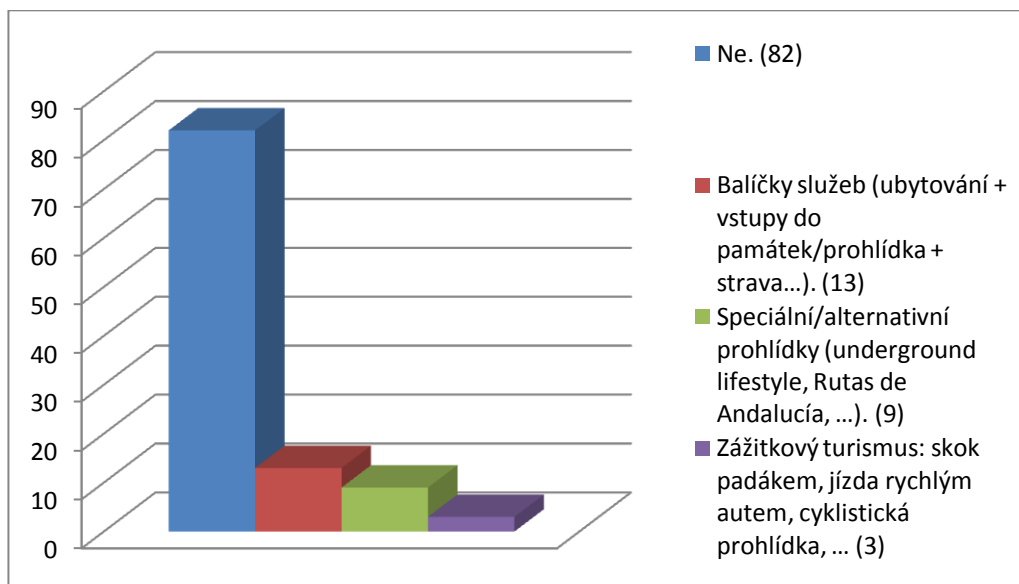
Výsledek tohoto grafu jednoznačně ukazuje na oblíbenost a známost maorské stavby Alhambra v Granadě. Většina cestovatelů o ní někdy slyšela a navštívila ji. Díky její výjimečnosti jsme tuto odpověď předpokládali, ačkoliv město Granada není největším či nejživějším městem Andalusie. Druhé se umístily památky Sevilly, která je metropolí Andalusie. To není příliš překvapivé, vzhledem k důležitosti Sevilly. Pevnosti v Málaze a Almerii byly pravděpodobně navštíveny během odpočinkové dovolené, nacházejí se v typických letoviscích. Palác Medina Azahara je veřejnosti méně znám, umístění této odpovědi tomu odpovídá, avšak i přesto je číslo poměrně vysoké. Římské památky Andalusie nejsou příliš proslavené, ale i tak je 11 respondentů navštívilo, to ukazuje na široký kulturně-historický záběr mladých cestovatelů.

8. Zúčastnil/a jste se některé z těchto večerních aktivit?

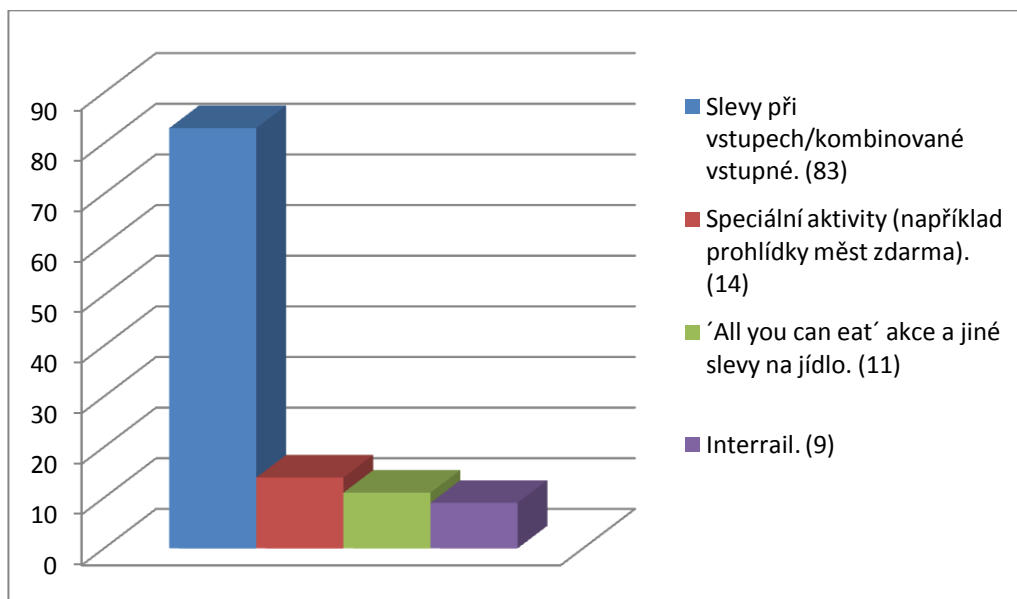
Tento graf ukazuje zaměření sledované skupiny turistů velmi detailně, na kulturu a socializaci. Hlavní oblibu má posezení v restauračních zařízeních, a vidíme, že to mladí rádi provozují i na svých cestách. Večerní prohlídky osvětlených památek využila téměř třetina respondentů, což opět ukazuje na kulturně-historické zaměření této skupiny. Barcrawl jako komerční způsob zábavy a seznamování se byl také využit, ale o poznání méně, patrně díky široké nabídce barů s nepříliš vysokými cenami nápojů. Mladí využili i možnosti čistě kulturní, jako je návštěva divadla, kina či koncertu. Pouze jeden respondent odpověděl, že nic z toho nevyužil.

9. Využil/a jste některé speciální služby cestovního ruchu?

Tento graf může naznačovat dvě možnosti. Za prvé, že mladí příliš nedají na klasické nabídky cestovního ruchu – reklamu a marketing. Druhou možností je to, že nabídka andaluských speciálních atraktivit není příliš dobře zacílena a mívá tuto potenciální cílovou skupinu. Tyto dvě možnosti naznačují vysoké procento odpovědi „Ne.“, kdy cestovatelé nevyužili žádnou speciální nabídku. Balíčky služeb bývají vždy oblíbené, zejména z důvodu ušetření financí. Alternativní prohlídky měst a přírody, jaké nabízí Junta de Andalucía například formou Rutas de Andalucía, jsou velmi zajímavé, avšak nijak nabízené. Fungují pouze jako doporučení na internetu. Zážitkový turismus není touto specifickou skupinou příliš vyhledáván.

10. Jaké výhody (pro studenty) jste využil/a?

Díky tomuto grafu vidíme, že mladí a studenti rádi ušetří a to zejména při návštěvách památek. Cena bývá většinou to, co rozhoduje o návštěvě té dané atraktivity, a studentské či kombinované vstupy jsou vítané. Prohlídky měst zdarma od společnosti New Europe zatím do Andalusie nedorazily, avšak i tak je možno narazit na jiné podobné společnosti operující na lokální bázi. Slevy na jídlo nebyly v Andalusii příliš využity, možné vysvětlení je levnost potravin, nebo nezájem cestovatelů o šetření na své stravě. Interrail využilo jen malé množství návštěvníků.

2. DALŠÍ VÝZKUM

Rozhovory s účastníky cestovního ruchu probíhaly v průběhu tvorby práce a poskytly mnohé cenné připomínky, zejména ale napomohly vytvoření dotazníku a konkrétní formy jeho otázek a jejich plnění.

Při emailové korespondenci s pracovníky cestovního ruchu nás zajímalo, zda existují nějaké speciální nabídky cestovního ruchu Andalusie, které jsou směřovány na mládež. V krátké odpovědi, které se nám dostalo, jsme se dozvěděli, že Junta de Andalucía podporuje turismus za flamencem, a vyvíjí možné trasy pro mladé cestovatele v podobě Rutas por Andalucía. Na dalším vývoji, síti informačních kanálů a slev, se pracuje. Celou konverzaci je možno nalézt v příloze.

3. KONKRÉTNÍ NABÍDKA CESTOVNÍHO RUCHU MLÁDEŽE V ANDALUSII

SWOT ANALÝZA	SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
PŘÍLEŽITOSTI	Marketingová kampaň na podporu jedinečného kulturního dědictví, která zasáhne mládež: možnost umístit na alternativní místa typu rezervačních serverů nízkonákladového ubytování a do zařízení, kde se tato skupina pohybuje.	Lepší nabídnutí již vytvořených produktů, jako jsou Rutas de Andalucía nebo flamenco tourism, které jsou podpořené místní vládou.
HROZBY	Hrozba zániku Andalusie mezi dalšími destinacemi určenými masovým turistům bude zahrnuta upozorněním na kulturní dědictví, které ji zcela odlišuje, vytvoření strategie založené na jedinečné arabsko-evropské směsici kultur.	Investice do vývoje inovací v oblasti cestovního ruchu budou zúročeny v jejím nabídnutí nové, potenciálně zajímavé skupině, mládeži.

Tabulka 1: SWOT analýza destinace

Andalusie nabízí zejména turismus flamenca, který je významně podpořen státem, a návštěvy četných historických památek. Toto nicméně není nijak propojeno se zaměřením na potenciální cílovou skupinu – na mladé cestovatele. Není možno nalézt balíčky služeb či výhodné možnosti toho, jak si užít vše, co tato oblast nabízí, za co nejnižší finanční prostředky, a nikde v turismu se neobjevuje snaha co nejvíc zpřístupnit místní nabídku.

ZÁVĚR

Jak je patrné, Andalusie má mladým cestovatelům co nabídnout. Je nutno ale propojit snahu místní vlády a životní styl mladých cestovatelů: vyjít jim vstříc a nabízet jedinečnost tam, kde zaujme a bude z ní prospěch. To znamená, že je potřeba upozornit na ni na místech, kam mladí vstupují: alternativní informační kanály, jako jsou rezervační servery typu Hostelworld či Couchsurfing, o kterých je známo, že je mladí cestovatelé využívají.

Dotazníky a další výzkum ukázaly, že Andalusie je vnímána jako destinace vhodná jak pro klasické aktivity masového turismu, tak i jako zdroj kulturně-historické inspirace. Mladí lidé projevují zájem jak o její pláže a zábavu, tak i ve velkém množství o památky a další nabídky cestovního ruchu, které činí tuto destinaci jedinečnou.

Vnímání Andalusie jako místa vhodného pro dovolenou není nic nového, avšak skutečnost, že ji tak vnímají i mladí, kteří při svých cestách hledají autenticitu a nové zážitky a navštěvují ji, je zajímavá a velmi užitečná. Jedinečné spojení kultur, které dalo vzniknout dnešní podobě Andalusie, láká jak zájemce o kulturu, tak i o historii, a ve spojení s plážemi je to nabídka vskutku lákavá. Marketing Junta de Andalucía je zaměřen spíše na turismus flamenca, ale očividně není zacílen tak, aby jej tato potenciálně cílová skupina zaznamenala, což je na škodu, vzhledem k tomu, jakou důležitost tomuto fenoménu místní vláda přičítá.

Klade se důraz na jedinečné spojení prvků, a to je prezentováno veřejnosti, problémem ale je, že mládež příliš nevnímá masovou nabídku ve své snaze po jiném typu zážitků. Andalusie se ale může zaměřit ještě více na nabídku jedinečného kulturního dědictví, spojení arabské a evropské kultury, které se zde projevuje architekturou i atmosférou měst, malými kavárnami a čajovny, které více připomínají Arábii než Evropu. Mladí lidé cestující Evropou jistě ocení.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

Alfonso U. ARTETA, Juan R. CAMPISTOL, Carlos S. SERRANO A Juan M. ZAMORA: *Dějiny Španělska*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové Noviny, 1995. ISBN 80-7106-117-4, 911 s.

HORNER, Susan, SWARBROOKE, John. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0202-9, 488 s.

PÁSKOVÁ, Martina, ZELENKA, Josef. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. ISBN 8023901524, 448 s.

SCHWARTZ, Berthold, a kol. *Španělsko – Pobřeží Středozemního moře, jižní Španělsko, Baleáry*. Praha: Agentura Praga, 1997. ISBN 3-88618-197-9, 256 s.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

AOYAMA, Yuko. 2007. "The Role of Consumption and Globalization in a Cultural Industry: The Case of Flamenco." *Geoforum* 38 No. 1: 103-113.

AOYAMA, Yuko. 2009. "Artists, Tourists, and the State: Cultural Tourism and the Flamenco Industry in Andalusia, Spain." *International Journal of Urban and Regional Research* 33 No. 1 (March): 80-104.

ARNAIZ VILLENA, Antonio a LUBELL, David. 2000. „Prehistoric Iberia: Genetics, Anthropology and Linguistics. *Current Anthropology* Vol. 1 No. 4: s. 636-638

BOONE, James L. a BENCO, Nancy L., 1999: „Islamic Settlement in North Africa and the Iberian Peninsula.“ *Annual Review of Anthropology* Vol. 28, s. 51-71.

BENDALA LUCOT, Manuel: *Sevilla*. Leon, España: Editorial EVEREST-LEON, 1985, ISBN 84-241-4381-7, 172 s.

CARRASCO MANCHADO, Ana, QUESADA MARTOS, Juan, LASALA SOUTO, Juan Antonio: *Al-Andalus*. Madrid: Istmo, 2009. ISBN 978-84-7090-431-8, 508 s.

ENCISO ALONSO-MUÑUMER, Isabel. *Los Reyes Católicos*. Madrid: Ediciones AKAL, 2001. ISBN 8446012316, s. 144.

EALHAM, Chris, RICHARDS, Michael. *The Splintering of Spain: Cultural History and the Spanish Civil War 1936-39*. Cambridge University Press 2005. ISBN 1139445529, s 282.

GIMENEZ MARTÍNEZ, Miguel Angel: *Las cortes españolas en el régimen de Franco : nacimiento, desarrollo y extinción de una Cámara Orgánica*. Madrid: Congreso de los Diputados, 2012. ISBN 978-84-7943432-8, 532 s.

HALICZER, Stephen. *The Comuners of Castile: The Forging of a Revolution, 1475-1521*. Wisconsin: University of Michigan, 1981. ISBN 0299085007, s. 305.

HILLGARTH, John. 1985: „*Spanish Historiography and Iberian Reality*.“ History and Theory Vol. 24 No. 1, strany 23-43.

HILL, Chapel, CHASTEEN, John. *Latin America's Struggle for Independence*. Oxford: Oxford University Press 2008. ISBN 0199720819, s. 240.

IZQUIERDO MARTÍNEZ, Francisco: *Guía de Granada*. Madrid, España: Ediciones El País, 1991, ISBN 84-03-59064-4, 263 s.

MENOCAL, Rosa María. *The Ornament of the World: How Muslims, Jews and Christians Created a Culture of Tolerance in Muslim Spain*. Chicago: Little and Brown, 2009. ISBN 0316092797, 386 s.

MORENO JIMÉNEZ, Augustín: „*Las repercusiones de la guerra sobre los privilegiados y la asistencia al monarca el escuadrón de la nobleza (1641-1643)*“ Estudios humanísticos. Historia, ISSN 1696-0300, No. 10, 2011 , s. 71-94

NADALES PORRAS Antonio. 1987. „*Desarrollo autonomo y crisis del espado social (El caso de Andalucía)*.“ Revista Española de Investigación Social No. 37: 219-31.

Kolektiv autorů: *España, Baleares y Canarias, Guía turística*. Clermont-Ferrand, Francie: Michelin et Cie, Propriétaires-éditeurs, 1998. ISBN 2-06-452603-X, 521 s.

Kolektiv autorů: *Córdoba, Capital Cultural de Europa*. Córdoba, España: Ayuntamiento de Córdoba, 1992, CO 893-1987, 62 s.

Seznam použitých internetových zdrojů

FAKTA O ŠPANĚLSKU. *Factbook: Spain*. [online] [20-2-2013]. Dostupné z <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sp.html>.

GEOGRAFIE ŠPANĚLSKA. *Institut geografie*. [online] [20-1-2013]. Dostupné z <http://www.ign.es/ign/main/index.do>.

GEOGRAFIE ŠPANĚLSKA. *Institut geografie*. [online] [20-1-2013]. Dostupné z <http://www.ign.es/ign/main/index.do>.

GEOGRAFIE ŠPANĚLSKA. *World countries facts: Spain. [online] [3-2-2013]*
Dostupné z <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sp.html>.

KULTURNÍ DĚNÍ SEVILLY. *Eventos y Actividades. [online] [20-2-2013]*
Dostupné z <http://sevillaciudad.abcdesevilla.es/>.

PAMÁTKY MĚST ANDALUSIE. *Almería. Cádiz. Jerez. Córdoba. Granada. Huelva. Jaen. Jerez. Málaga. Sevilla. Tarifa. [online] [20-12-2012]* Dostupné z <http://www.spain.info> a <http://www.andalucia.com>.

POPIS ANDALUSIE JAKO DESTINACE. *Cultura. Clima. Historia. Economía. Gobierno. Medioambiente. [online] [28-10-2012]* Dostupné z <http://www.juntadeandalucia.es/>

RUTAS POR ANDALUCÍA. *Selección de rutas. [online] [4-1-2013]* Dostupné z www.andalucia.org/rutas-por-andalucia/busqueda/.

STATISTIKY. *Demografía. [online] [6-1-2013]* Dostupné z <http://www.ces.es/>.

SYMBOLY STÁTU. *Simbolos del Estado. [online] [20-1-2013]* Dostupné z <http://www.lamoncloa.gob.es/Espana/SimbolosdelEstado/index.htm>.

ŠPANĚLSKÁ VLÁDA. *Rozložení vlády. [online] [22-12-2012]* Dostupné z <http://www.lamoncloa.gob.es/home.htm> a <http://datos.gob.es/datos/>.

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Seznam grafů

1. Při jaké příležitosti jste navštívili Andalusii?	41
2. Jaký byl účel vaší cesty?	42
3. Jaká města jste na své cestě navštívil/a?	43
4. Jakým způsobem jste cestoval/a?	43
5. Jaký typ ubytování jste zvolil/a?	44
6. V rámci vaší návštěvy, využil/a jste některé kulturní aktivity typické pro Andalusii?	45
7. Které z těchto památek jste navštívil/a?	46
8. Zúčastnil/a jste se některé z těchto večerních aktivit?	47
9. Využil/a jste některé speciální služby cestovního ruchu?	48
10. Jaké výhody (pro studenty) jste využil/a?	49

Seznam tabulek

1. SWOT analýza destinace.....	51
--------------------------------	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník	I
Příloha B – Dotazník aj	III
Příloha C – Mailová korespondence s účastníky CR	V

PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazník, verze čj

Dobrý den,

prosím vás o vyplnění krátkého dotazníku, který je součástí mého výzkumu k bakalářské práci. Týká se turismu ve španělské Andalusii, konkrétně její návštěvnosti osobami ve věku 18-28 let. Zajímá mne, jak účastníci cestovního ruchu vnímají tamní nabídku služeb a výhod.

1. Při jaké příležitosti jste navštívili Andalusii?

- a) V rámci rodinné dovolené
- b) Sám/a v rámci cesty po Evropě
- c) S přáteli na výletě/v rámci cesty po Evropě
- d) Školní akce/jazykový pobyt
- e) jiné.

2. Jaký byl účel vaší cesty?

- a) Zajímám se o přírodu a/nebo sporty (NP, Sierra Nevada, atp.)
- b) Zajímám se o historii (maoři/vývoj katolicismu ve Španělsku/moderní historie atp.
- c) Zajímám se o kulturu (gastronomie, flamenco, atp.)
- d) Jel/a jsem na prázdniny (pláže, večerní zábava, odpočinek, atp.)
- e) Nekonkrétní, součást dlouhodobého cestování.
- f) Jiné.

3. Jaká města jste na své cestě navštívil/a?

- a) Almería
- b) Cádiz
- c) Córdoba
- d) Granada
- e) Huelva
- f) Jerez
- g) Málaga
- h) Sevilla

4. Jakým způsobem jste cestoval/a?

- a) letecky
- b) autobusem/vlakem
- c) autem
- d) stopem
- e) jinak

5. Jaký typ ubytování jste zvolil/a?

- a) hotel
- b) hostel/ubytovna
- c) camping
- d) couchsurfing nebo jiné alternativní ubytování

e) jiné.

6. V rámci vaší návštěvy, využil/a jste některé kulturní aktivity typické pro Andalusii?

- a) Flamenco (aktivně či pasivně)
- b) Návštěva čajovny a ochutnávka vodní dýmky
- c) Gastronomie (ochutnávky místních specialit typu gazpacho či chacina)
- d) Návštěva některé z Fiest určené na oslavu místních světců nebo karnevalu
- e) Komentovaná prohlídka některé slavné památky

7. Které z těchto památek jste navštívil/a?

- a) Římské rozvaliny v městě Itálica
- b) Mezquita de Córdoba
- c) Ruiny paláce Medina Azahara
- d) Pevnosti v Málaze nebo Almeríi
- e) Alcázar či věž Giralda v Seville
- f) Alhambra v Granadě

8. Zúčastnil/a jste se některé z těchto večerních aktivit?

- a) Návštěva baru, klubu, posezení v restauraci
- b) Barcrawly
- c) Divadlo, kino, koncert
- d) Večerní prohlídka památek
- e) Žádné

9. Využil/a jste některé speciální služby cestovního ruchu?

- a) Speciální/alternativní prohlídky (underground lifestyle, Rutas de Andalucía, ...)
- b) Zážitekový turismus: skoky padákem, jízda rychlým autem, cyklistická prohlídka, ...
- c) Balíčky služeb (ubytování+vstupy do památek/prohlídka+strava...)
- d) Ne

10. Jaké výhody (pro studenty) jste využil/a?

- a) Slevy při vstupech
- b) Speciální aktivity (například prohlídka měst zdarma)
- c) 'All you can eat' akce a jiné slevy na jídlo

Děkuji za pomoc!

Příloha B – Dotazník verze aj

Hello!

This questionnaire that I am kindly asking to fill in is a part of the investigation for my Bachelor thesis. In this thesis, I focus on the topic of tourism in Andalucía - especially how young people view it, if and how they take advantages of the local tourism structure.

The questionnaire consists of ten short questions only and is meant for people who visited Andalucía between their ages 18 and 28.

1. On what occasion have you visited Andalucía?
 - a) On a family holiday
 - b) Backpacking through Europe.
 - c) With friends as a part of a trip via Europe.
 - d) School/language programme.
 - e) Other.

2. What was the reason for your visit?
 - a) I am interested in nature and /or sports (NP, Sierra Nevada, etc.)
 - b) I am interested in history (moorish legacy/the development of catholicism/modern history etc.).
 - c) I am interested in culture (flamenco, gastronomy, etc.).
 - d) Nothing specific, it was a part of a bigger trip.
 - e) I went on a holiday (beaches, evening fun, relaxing etc.).
 - f) Other.

3. What cities have you visited?
 - a) Almería
 - b) Cádiz
 - c) Córdoba
 - d) Granada
 - e) Huelva
 - f) Jerez
 - g) Málaga
 - h) Sevilla

4. How did you travel around?
 - a) By plane
 - b) By bus/train
 - c) By car
 - d) I hitchhiked
 - e) Other

5. What type of accomodation did you choose?
 - a) A hotel
 - b) A hostel

- c) A campsite
 - d) Couchsurfing or other alternative accomodation.
 - e) Other.
6. While visiting, have you attended any of the following andalusian pastimes?
- a) Flamenco (actively or passively).
 - b) Visiting a tearoom with a shisha (waterpipe) tasting.
 - c) Gastronomy (trying some of the local specialities like gazpacho or chacina)
 - d) Attending a carnaval or a fiesta lo celebrate a local saint.
 - e) A commented sightseeing tour with a local.
7. Which of those following have you visited?
- a) Roman ruins in the city of Itálica.
 - b) Mezquita de Córdoba.
 - c) Ruins of the Medina Azahara palace.
 - d) Fortifications of Málaga or Almería.
 - e) Alcázar or the tower of Giralda in Sevilla.
 - f) Alhambra in Granada.
8. Have you attended any of those following evening activities?
- a) Visiting a local bar, club, restaurant.
 - b) Barcrawl.
 - c) Seeing a piece in the theater, cinema, a concert hall.
 - d) An evening sightseeing tour.
9. Have you tried any of the special offers of tourism in Andalucía?
- a) Special/alternative tours (underground lifestyle, Rutas de Andalucía, ...).
 - b) Experience tourism: parachuting, fast cars rental, cycling tours, ...
 - c) Packages (accomodation + entries/ tours + meal ...).
 - d) No.
10. What (student) offers have you used?
- a) Discounted entry fees/combined tickets.
 - b) Special activities (free walking tours etc.).
 - c) Interrail.
 - d) 'All you can eat' offers and other food discounts.

Příloha C – Mailová korespondence s pracovníky CR Andalusie

A quién corresponda:

¡Buenos días!

Soy una estudiante de turismo de Praga y estoy escribiendo mi tesis en ese momento. Tengo algunas preguntas sobre el turismo en Andalucía y quería preguntar si alguien podía ayudarme con ellas: Usted, o si me puede desviar a alguna otra persona que trabaja en esa esfera.

El tema de la tesis es el turismo de jóvenes a Andalucía - me encanta la herencia cultural de esta parte de España y como trabajo también en el turismo de jóvenes, tenía que conectar estos temas. Me interesan mucho las posibilidades como se puede mejorar esto, porque creo que viajar es muy importante para la mentalidad de gente y especialmente durante los estudios hay que descubrir todo posible - el turismo es la posibilidad mejor y no se habla sobre eso en la prensa.

Así, quería preguntarle si la Junta de Andalucía tiene algún plan especial para simplificar el turismo para los jóvenes - ¿Hay una programa especial? Hay muchas ofertas para entrar los monumentos, galerías y otros edificios importantes, pero ¿Hay una sistema, por ejemplo fundada por el Gobierno? ¿Por ejemplo, hay algunas excursiones que se concentran en explicar la historia del Edad Media a los jóvenes de diferentes partes del mundo? ¿Hay páginas web que pueden ayudar a los turistas si buscan algo sobre los monumentos o divertimento en varias ciudades de Andalucía, o es más del nivel regional o personal? ¿Hay asociaciones que ayudan a los turistas que buscan deportes o visitas especiales? ¿Como lo funciona?

También, perdona mi español como no es tan buena como yo quería.

Gracias a toda la ayuda posible.

Atentamente,

Tereza Kovaříková,
Praga

Estimado/a usuario/a:

Gracias por usar el servicio del portal <http://www.juntadeandalucia.es>

Le informamos que este buzón de correos está destinado a resolver dudas, sugerencias e incidencias del portal de la Junta de Andalucía: <http://www.juntadeandalucia.es>

Le comunicamos que puede remitir su consulta a la Consejería de Educación, para su comodidad le facilitamos los datos de contacto:

C/ Juan Antonio de Vizarrón s/n. Edificio Torretriana. Isla de la Cartuja.
CP: 41092
Sevilla (SEVILLA)
Teléfonos: 955 064 000 / 900 848 000
http://www.juntadeandalucia.es/educacion/educacion/nav/Consejeria/gabinete_consejera.jsp

Fax: 955.06.40.03
Correo electrónico: informacion.ced@juntadeandalucia.es
Buzón de sugerencias y
consultas: <http://www.juntadeandalucia.es/educacion/cau/sugerencias.php>
Web: <http://www.juntadeandalucia.es/educacion>

Esperando haberle sido de utilidad, le enviamos un saludo,

--

Webmaster del Portal Junta de Andalucía
contacto.portal@juntadeandalucia.es

Señora Kovarikova,

Los planes para el turismo joven están en preparación. De hoy día, la estrategia marketing está afijada a el turismo flamenco y a su reunión necesitada con el turismo. El parte turismo está también concentrado a las Rutas por Andalucía, que ayudan mucho a las turistas extranjeras de descubrir todo lo que necesitan.

Esperando haberle sido de utilidad, le enviamos un saludo,
Consejería de Educación,
consejeria.educacion@juntadeandalucia.es

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tereza Kovaříková

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: prezenční

Název práce: Turismus mládeže v Andalusii

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 45

Celkový počet stran příloh: 6

Počet titulů českých použitých zdrojů: 4

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 18

Počet internetových zdrojů: 11

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Horčíčka Václav, Ph. D.